

MAGYAR LÁNYOK

+ 4 lei

Taxa postală plătită și aprobată de Dr. C. S. J.

HUNGARIA Ngs. Ramaszter 100000 Disztér 1-2. BUD.

Főszerkesztő:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
VI. évfolyam, 85 (1527) szám * Vasárnap, 1937 május 16

Főmunkatárs:
dr Gyárfás Elemér

A lélek ünnepe

Isten szent lelkének földre szállását ünnepejük pünkösd napján. Azt a földre-szállást, mely zugó szél viharában jött, hogy tömegeket figyelmeztessen, s tüzes nyelvek alakjában hullott azok fejére, kiket Isten kiválasztott, hogy a tömegeket a megváltásban, a föltámadásban, az örök életben való hitre megtanítsák. Hogy a tüzes nyelvekből melegség és világosság egyetemes áramlata ömöljön el a világ minden tájára és a világ minden népéhez. Hogy az egész emberiségben elterjedjen az Isten lelke nagyságának, végtelenségének, mindenhatóságának a tudata, a hite és bizalma. Hogy felvilágosodjék mindenki a lélek összefoglaló arányai felől, s meglássa és megérezze benne az élet igazi keretét és tartalmát, mely több a látható világnál, több a születés és halál közötti időnél, s több az emberek földi küzdelménél és csalódó vagy sikereken örülő anyagi léténél. Az ilyen földi lét csak részlet, melynek próbatétel a jelentősége, hogy tud-e az ember akár a szenvedésekből, akár a kedvezések közötti helyzetekből kiemelkedni, tud-e érdemeket szerezni az Isten örök és diadalmas életében való részesedésére.

A lelkiesség nagy ünnepe a pünkösd ünnepe. Az örvendő emlékezés arra az első meghihetődésre, mikor Isten lelke láthatóan és hallhatóan kiáradt az emberiség első, igazán hívő csoportjára és tömegére. Azóta az az első hívő sereg tovább él az egymásra következő nevezékekben, s hite, fölvilágosodása folyton-folyvást terjed és növekszik. Tömegszerűségben, külső arányokban is megvan ez a növekedése, de éppen úgy folyton tud hatni és növekedni a belső érzélemvilágban is. Éppen mostanában feltűnően tömeges jelenség a világnézetek, a gondolkodások, a hitek és hitetlenségek egymással birkózó zavarossága. Azt mondják rá, ez a lelki élet válsága. Ha válság is, ez nem a lelkiesség erejének a csökkenése, nem az Isten szellemének a megkisebbedése, hanem az emberek gyarlóságának az önmagával küzködése. A lélek nincs válságban, csak az ember anyagiassága akar szabadulni belső elégtelenségeiből. Ha zavarosan is, de még a hitetlenségben is, a téveszmékben is a lelki élet felé törekvő sóvárgás lüktet.

Isten kegyelme kell hozzá, hogy az emberek a maguk véges gondolkodásának a nyúgából ki tudjanak emelkedni, s hogy megtalálják a lélek igazi útjait. De ma már talán mindenki ezt az utat keresi. Az anyagi élet néhány elkényeztetettje és hatalmasa talán közömbös a lelki utak iránt, vagy mosolyog az arra felé haladókon, de egyébként a lélekben tusakodás lett az élet jellemzője szinte mindenkinél. Tömegeknél éppen úgy, mint az egyeseknél. Ezt a jelenséget lehetetlen észre nem venni. És bármilyen vörösen lángol a bolsevizmus tüze, vagy bármilyen feketén üszkösödik az anarchizmus és egyéb hittagadás, ebben mind benne van a lelkek tusakodása. Végezetül pedig mégis csak tisztulásnak kell elkövetkeznie ebből a lélekviharból. Hiába menekül bárki is az anyagiasságba, az önzésbe, a mások kárán élésbe; ez mind csak felúsztatja a mások hasonló rosszát. Szabadulás tehát csak arra felé van, ahol a jóság a másik jóságát ébreszti föl. Ez pedig csak a megtisztult lélekből jöhet.

A piros pünkösd ennek a lelki megtisztulásnak a hajnalhasadását hirdeti.

Az angol világbirodalom tagállamai megkezdték közös értekezletüket

Közös külpolitika és erősebb fegyverkezés felől tárgyaltak, s a világgazdasági idegesség okait kutadják

Pünkösd után folytatják a megbeszéléseket

Londonból jelentik: Pénteken délelőtt kezdődött meg az angol világbirodalom tagállamainak értekezlete. Az értekezleten az anyaállam kormányának képviselőin kívül résztvettek még Kanada, Délafrika, Újzeland, India és Ausztrália küldöttei is. Egyedül Írország képviselői maradtak el a világbirodalmi értekezletről.

A napirend főpontjai három nagy kérdés körül csoportosulnak. A külpolitika közös irányvonalának kidolgozása az első, aztán a birodalom közös védelme, végül pedig a közgazdasági érdekek összehangosítása. A honvédelem keretében az is megbeszélésre van kitűzve, hogy háboru esetén Angliát hogyan lássák el élelmiszerekkel. Amellett a légi és vízfolyta támaszpontjainak az egész birodalom területén való kiépítése is fontos pontja lesz a tárgysorozatnak. A tagállamokat ez az értekezlet arra is felszólítja, hogy fegyverkezéseiket siettesék és szükség esetén kiszélesítsék.

A külpolitikai tájékozódásokkal nagyon összefügg a nemzetközi gazdasági kérdések megtárgyalása. Különösen abból a szempontból kívának elhatározásokra jutni, vajjon

miféle közös fellépést tudnának Anglia és a tagállamok végbevenni, hogy a politikai feszültséget föloldják és így a világgazdasági viszonyokban is enyhüléseket tudjanak előidézni.

A pár év előtti ottavai összejövetel határozományai annakidején a birodalom államai közötti gazdasági kölcsönösség alapeszméjét dolgozták ki, s így a világ többi része felé az elzárkózást tették irányelvűvé. A mostani világbirodalmi értekezlet ezt a korábbi határozatot nem akarja módosítás alá venni. Azonban azt a kérdést mégis megtárgyalják, vajjon a tagállamok Angliával együtt meddig hajlandók elmenni, hogy előmozdítsák a világereskedelem szabadabb kialakulását.

Az értekezlet elnökevé Baldwin angol miniszterelnököt választották meg. Megnyitó beszédében utalt a világbirodalom államainak közös demokratikus szellemére, mely legjobban megőrzi lehet az egyéni szabadságjogoknak. Elismerte azonban, hogy más kormányzási formák is hoz-

hatnak jót, mint amilyen például a kötelező munkaszolgálat. Azután a fentebb említett tárgysorozati munkarendről szólott, hogy szükséges a külpolitika és honvédelem kérdésében közös álláspontokra jutniok. A továbbiakban azt mondta, hogy

meg kell vizsgálni és ki kell kutatni a világ mai idegességének az okait, s a kutatás eredményéhez mérten kell a zavaró okok kiküszöbölésére közös eljárást választani.

Végül azt fejtette Baldwin, hogy sajnos, de fegyverkezni kell, mert egyelőre csak ez a mód az egyetlen, mellyel a béke érdekében való egyensúlyozás elképzelhető.

A megnyitó beszédhez Délafrika, Kanada és Ausztrália miniszterelnökei szólottak hozzá. Mindenik helyeselte Baldwin fejtéseit. Délafrikai a fegyverkezést külön hangsúlyozással sürgette magára nézve is. Kanada a demokrata államok közötti világszövetség tervét vetette föl. Ausztrália pedig a Csendes-tengeren érdekelt hatalmak közötti biztonsági egyezményről szólott.

Az értekezlet további üléseit pünkösd utánra halasztották.

AMERIKA VILÁGERTEKEZLET ÖSSZE-HIVASÁT SÜRGETI A PÉNZÉRTEK ÁLLANDÓSÍTÁSA ÉRDEKÉBEN

Newyorkból jelentik: Dies Márton demokrata képviselő a washingtoni képviselőház elé javaslatot terjesztett, amely szerint a törvényhozás szólítsa fel Rooseveltet, hívja össze a világ valamennyi államát Washingtonba pénzrögzítési világertekezletre, amelynek feladata volna 1. valamennyi ország pénzrendszerének rögzítése a gyakorlatilag legcélszerűbb alapon. 2. Az arany és ezüst fedezeten alapuló nemesfém-rendszer bevezetése. 3. A világ arany- és ezüst-készletének arányosabb elosztása. 4. A legfontosabb nyersanyag-források hozzáférhetővé tétele a világ valamennyi országa számára.

A megoldási terv szerint a pénzrögzítés első lépés a világgazdasági összeomlása és a háború megakadályozására. A Dies-mozgalom hívei szerint a javaslatot Roosevelt kormányának több tagja pártolja.

Eden külügyminiszter disztrakomája és udvari bál a királyi palotában

Londonból jelentik: Eden angol külügyminiszter pénteken este nagy lakomát adott a külügyminiszteriumban. A lakomán résztvett György király, Erzsébet királyné, Mary anyakirályné, a királyi család valamennyi tagja, a koronázásra érkezett külföldi fejedelmek, trónörökösök és küldöttségek tagjai. A lakoma után udvari bál volt a Buckingham palotában. A királyi pár bevonulása a bálterembe káprázatos pompával történt. Kiséretében volt harminchat európai fejedelmi személynység és számos indiai fejedelelem. Az uralkodó pár előtt kétezer udvari vendég vonult el mély bókkal. A külföldi küldöttségek tagjai is résztvettek az udvari bálon.

KÜLPOLITIKAI FONTOSSÁGU LAKOMÁK AZ OSZTRÁK, NÉMET ÉS MAGYAR KÖVETSÉGEKEN

Párizsból jelentik: A francia sajtó egészen rendkívüli jelentőséget tulajdonít a londoni tárgyalásoknak. Különösen kiemelik, hogy Delbos francia külügyminiszter résztvett az osztrák kö-

vetségen Schmidt Guidó osztrák külügyi államtitkár tiszteletére rendezett vacsorán és megjelent azon a banketten is, amelyet Blomberg német hadügyminiszter tiszteletére adott a német követség. A francia külügyminiszter szombaton délelben Edennel ebédel.

Londonból jelentik: Ribbentrop pénteken délelben villásreggelit adott Blomberg német hadügyminiszter tiszteletére. A villásreggelin résztvett a canterbury-i érsek, Baldwin angol miniszterelnök, Eden külügyminiszter, lord Londonderry, lord Rothermere és még több más angol előkelőség.

Masirevics Szilárd londoni magyar követ pénteken villásreggelit adott Kánya külügyminiszter tiszteletére. A villásreggelin résztvett Runciman angol kereskedelmi miniszter és az angol társadalmi élet számos előkelősége.

A SZÖVETKEZETI PROBLÉMA

(S. I.) A *Siebenbürgisch Deutsches Tageblatt* egyik közelebbi számában dr. Klein Gusztáv Adolf, a szász Raiffeisen szövetkezetek szövetségének elnöke cikket ír „A romániai német szövetkezetek életjogáról”. Ezt a jogot, mint általában a nemzetiségi jellegű szövetkezetek önállóságát a törvény 10 éve biztosította: a határidő 1938 szeptember hó 1-én lejárt. Arról, ami azután következik, csak annyit mondanak a fennálló szabályok, hogy az összes szövetkezetek szerkezetét összehangba kell hozni a törvények rendelkezéseivel.

A román szövetkezeti törvények jók és komolyan akarják az ország szövetkezeti gazdálkodásának kialakítását. E törvények általános, szövetkezeti szellemű intézkedéséhez örömmel alkalmazkodik mindenki, mert a mozgalmak hasznára vannak. Nem akarják azonban tudomásul venni ezek a törvények, hogy a kisebbségi nemzeteknek nemcsak saját anyanyelvük és külön kultúrájuk van, hanem ezek a népek a maguk sajátos társadalmi és gazdasági életüket élik. Nem vezethet tehát jóra és nem válhatik a mozgalom hasznára, ha ez a sajátos népi élet nem hathatja át s nem táplálhatja a maga módján a szövetkezeteket is.

A szászok tehát szívósan ragaszkodnak ahhoz, hogy szövetkezeteik 1938-on túl is megőrizhessék eddigi önkormányzatukat, mely senkinek sem volt ártalmára. Elsősorban a szövetkezeti szellem parancsaival támasztják alá ezeket a követelményeket. Ervelésüket az utolsó szög magunkévé tehetjük.

Ez az érvelés, amint arról dr. Klein cikke hennünket tájékoztat, három alapvető elven nyugszik. Ezek:

1. Önkormányzat a szövetkezetek életében, beleértve azt a jogot, hogy a szövetkezetek ellenőrzése saját szövetkezeti központok által történhessenek.

2. Annak a joga, hogy a tagok felvétele felett az egyes szövetkezetek önállóan határozhassanak és annak a lehetősége, hogy a nemzetiségi szövetkezetek önálló szövetségekbe tömörülhessenek.

3. Annak a lehetősége, hogy ezek az önálló szövetkezeti szövetségek működésüket az egész országra, minden olyan helységre kiterjeszthessék, ahol népi csoportok élnek.

A szász Raiffeisen szövetség a szász fogyasztási szövetkezetekkel együtt ezeken az alapelveken építette fel az új alapszabályait, melyek egyébként mindenben alkalmazkodnak a három — 1928., 1929. és 1935. évi — szövetkezeti törvény előírásaihoz. Az új alapszabályokat felterjesztették az állami központi hivatalhoz. Választ azonban még nem kaptak.

Ha a válasz kedvező lesz, az elvi állásfoglalást fog jelenteni. A nemzetiségi szövetkezetek ebben az esetben szabadon elindulhatnak a fejlődés útján, melyet az 1938. évi határidő bizonytalansága erősen befolyásolt.

Mi történik azonban, ha nem lesz kedvező a válasz? Ha mereven keresztül viszik a központosítási rendszerét, akár pusztán az elv kedvéért, akár pedig azért, mert politikát keresnének a nemzetiségi szövetkezetek önállóságáért?

Biztosra vesszük, hogy ez a felfogás, ha valóban győzedelmeskedne, súlyos kárára lenne a szövetkezeti mozgalomnak. Nemcsak a nemzetiségieknek, hanem általánosságban. Ártalmára lenne, mert eldugná a szövetkezeti erőknél egyik legbővebb vízü forrását: a népi szellemet, mely természetesen elválaszthatatlan a nemzetiségtől. Ez csónkává és sántává tenné az egész román szövetkezeti mozgalmat. Súlyosan késeletnéne ama célok elérését, melyeket a szövetkezeti törvények többi, jó és helyes, helyenként kitűnő és uttörő intézkedései kitértek.

Másik oldalon áll a kérdés: vajjon az a felfogás, mely nem akar tudni nemzetiségi jellegű szövetkezetekről, szolgálatát a nemzetiségek minél szorosabb bekapcsolódását a román nemzetgazdaságba? Mi azt hisszük, hogy csak szervesen anyagokat vagy folyadékokat lehet egyszerű elegyítéssel közelebb hozni egymáshoz. Embereknek vagy éppen egész emberi társadalmaknak közelítése, összekapcsolódása csak szervezeti, csak organikus uton lehetséges. Ehhez pedig mindenekelőtt — orgánikumokra van szükség.

A nemzetiségek politikai szerves bekapcsolódása a nemzeti államok életébe — az eddigi tapasztalatok szerint — igen nagy nehézségekbe ütközik. Ámbar ezek a nehézségek ezidőszert fokozódóban vannak, mégis meg-

Eredeti közlemény.

Amit már nem is merem remélni, megtörtént...

Írja nekünk egy hálálkodó levelében, majd így folytatja: „Tíz esztendeig szenvedtem súlyos gyomorhajjal, hiába próbálkoztam a legkülönbözőbb gyógyszerekkel, nem segítettek. Már minden reményemet elvesztettem a gyógyulásra, amikor felhívták figyelmemet a Gastro D. amerikai gyógyszerre. Rendeltem egy üveggel és annak elfogyta után el vagyok ragadtatva a szinte csodálatosnak tűnő eredménytől. Ugy érzem, mintha ujjauszultem volna, tudok enni, aludni, nincsenek fájdalmaim; szíveskedjenek még kettő üveggel küldeni, hogy folytassam a kurát. Teljes tisztelettel: Gerdosescu I. N., szövetkezeti könyvelő. Moara Slobozia, Jud. Dombovița.”

Fenti sorokhoz csak annyi hozzáfűzni valónk van, hogy a Gastro D. kúra ajánlatos az összes gyomor- és bélbántalmak, székrekedések, valamint epe-, vese-megbetegedések és mindennemű ideges zavar ellen.

Gastro D. kapható gyógyszerárakban és drogeriákban, valamint a készítőnél Császár E. gyógyszerésznél, București, Calea Victoriei 124.

vagyunk győződve arról, hogy a fejlődés — elsősorban a nacionalista gondolatvilág bölcséleti elmélyülése — meghozza a megoldást. Talán előbb, mintahogyan ma látszik.

A nemzetiségeket azonban eltiúntetni vagy egyszerűen számba nem venni addig sem lehet. Maga a fasizta Olaszország, a totalitás elvének megalapítója, már megfordult ezen az uton. A nemzeti-szocialista Németország pedig el sem indult. Célzerű-e tehát a nemzetiségekben a nemzeti érzés tevékenykedése elől minden tereget elzárni addig is, míg a nemzeti izzás kiolvasztja az emberi lélekből ezt a megoldást? Nem okosabb bizonyos területeket meghagyni számára s ezzel ennek a természetes feszültségnek természetes szelepeket nyitni?

Mi úgy látjuk, hogy éppen a szövetkezeti terep erre végtelenül alkalmas. Az okok egész sora szól emellett. Alkalmas, mert természete szerint békés és népies, szervesen keresi mindenütt a kapcsolatokat és legfőbb feladatát a kultúra emelésében látja. Tehát természetes szövetségsége az egyik oldalon az állami társadalom gazdasági szerveződésének és a nemzetiségek művelődési igényeinek, melyek a nemzeti államokban többé-kevésbé árván lézengnek. Vagyis: épít és nyílt.

A férfi megtorpan

Ista: Gesztési Ödön

A férfi belépett a dolgozószobájába és leült a zöld szövettel borított Thonet-íróasztala elé. Nem nyúlt a munkája után, pedig a hét órai randevúig, több mint egy órája volt. Ma estére nagy programot tervezett. Már napok óta készült rá, gondolat, egyre növekvő izgalommal. Hétkor egy csendes budai cukrászdában kell lennie, ahol már várni fogja a lány, a Vezér leánya, akit egy csölygen ismert meg. Este nyolc órakor pedig a titkolt találkozóhoz függetlenül a leány apjánál, a hatalmas vállalat megfellebbezhetetlen akaratú Vezérnél kell jelentkeznie kihallgatásra. Új állásról, eddignél jobb szerződésről lesz szó, mert azon az osztályon feltűnt a kegyelmes urnak és megnyerte a tetszését.

Mégsem sietett. Munkáját eltolta magától, fanyalagva gondolt az öltözködésre is. Tekintete az íróasztal díszsein révedezett és arra a leányra gondolt, akivel néhány perccel előbb, hazafelé jövet a villamoson botlott össze. Milyen közömbös tudott lenni... És ő maga is. Odavetett szavak három év után a villamos perrieronján, a kisszakkasz két háttérállomása között.

Oroszlánfejű oszlopokon nyugvó öreg óra kegyezett az íróasztalán. „Richard II Bd Montmartre” állt a círadás címlapon, ahol a mutatók porcellánba égetett római számok között sétáltak végtelen útkon. Bronzóra. Régi családi bútor. Még a nagypapa hozta Párizsból, tizennyolc éves korában. Gyalog vándorolt városról városra, hogy megpillantsa a híradó forradalmi fészket. Egy álló hónapig talpalt, amíg odaért, de élete végéig mesélgette kalandját. Nem felejtett.

— Milyen más világ lehetett? — sáhajtott. — Élmény maradt szagokra minden. A legesekebb epizód is. Nagyon úgy, mint most.

A véletlen találkozóóra gondolt: — Alig három

éve, hogy elnegradt a leány mellől és máris eltűnt az életből. Pedig volt közös élményük. Majdnem egy életre szóló. A tegnapi találkozás a villamoson, a véletlen kiszámíthatatlanságával lepte meg őket. Nem maradt idejük zavarba jönni. A készültség beléjük fojtotta a „multi” nosztalgiját.

A csaváros vonalakkal díszített régi óra bronzlapiján lassan haladt a kék célmutató. A zenit mutatott, mint egy felkiáltó jel. És a vén oramű csengő-bongó hangon ütötte az időt. A férfi újra emlékezett.

Ők ketten a biedermeier-szalon sarkában egészen véletlenül megcsókolták egymást. A hosszú hangversenyongora rojtos terítőjén gramofon dalolt évődő éneket. Körülötte szétdobalt lemezek heverték. Ő a mintás-selyemmel kárpitozott közöz karfáján ült. A leány mellette állt és a gramofont húzta lassú, óvatos mozdulatokkal. Hallgattak. Vállalva a leány vállához ért. Furcsa gondolta, milyen közel kerülnék egymáshoz? Talán már hét éve ismeri a leányt, de ilyen hangulata még nem akadt. Mindig másokról beszéltek. Apró szerelmi pletykákon mulattak, de magukról megelégedtek. Nem furcsa?

Ha látogatóba ment hozzájuk, sohasem maradhattak egyedül. Talán ezért beszéltek mindig másokról. Magukról sohasem. Talán ezért?

A membrán tüje alól fényes hangoscskák ugrottak ki a csillogó ebonitlaphól és a levegőben versenyrekelve melódiai muzsikáltak kettőjük fülebe. A leány a férfi mozdulatára a zongora és fal közé húzódtott, mintha saját maga elől akarná elválni a visszavonulás útját. A férfi észrevette a megadó mozdulatot. Lehajolt. Belélegezte a szőke hullámok illatát. Elkábult. Ajkai megérintették a leány homlokát, azután a fészes, egymásra préselt ajkait.

A gramofon évődő éneke azonban elhalt. A membrán tetővén szaladgált a lemez végén. A hangok már nem kergetőztek a levegőben. A férfi és a leány egyszerre nyúlt a tüje után, egyszerre akarták felhúzni a gramofont, ugyanabban a pill-

anatban mozdultak új lemez után. És egyszerre hallgattak. Pedig beszélni kellett. A csend ijesztővé vált. Az anya a másik szobában megrögzött az újságot és olvasás közben köhintett egyet. A hirtelen némaság neki is feltűnt. „Mi történik ott a másik szobában a hátam mögött?” — gondolta. A csend égetett, de egy árva, banális, semmitmondó szócska sem jutott az eszébe.

Végre! A membrán tüje rövid esztendő után a hangok közé szaladt. A férfi akkor táncra kéré a leányt. Elimbolyogtak a szoba sarkigárt ajtószárnyai felé. És az anya megnyugodott. Tovább olvasott. Ők meg felbátorodva — tovább csókoltak.

Most a villamoson mégis úgy beszéltek egymással, mintha soha semmi sem történt volna közöttük. A férfi vette észre a leányt.

— Kezét csókolom! Ezer esztendeje nem láttam.

— Na-na! Ne öregítsen.
— Hova-hova?
— A szigetén van randevum.
— Kivel?... Ó!... Pardon. Csak olyan este reptip kérdés volt. Bocsánat.
— Na, az egyszer nem veszélyes. A vőlegényemmel.

— Ki az a boldogtalan halandó? — csipkelődött a férfi.

A leány egy nevet említett. A férfi ismerte. Hogyan találtak egymásra? Néhány tréfás szó: A szerelemről csak nem lehet komolyan beszélni?

— Nem tagadom, beleestem. Nevezem ki — mondotta a leány. — Nem védekezhetem.

Közelédtek a szakaszhatárhoz.

— De magával mi van? — kapott a szón a leány. — Még mindig csak úgy egyedül?

— Mint a többi szegénylegény itt a nagyvárosban — szökött vissza a férfi a lépcsőkről. — Kezét csókolom.

— Nem félttem magat. De ne felejtse, aki utóllára nevet...

Egy szó, egy cselekedés sem történt a multra. Csaknem elfelejtette a leányt és most mégis, ez a különös találkozás!... Az első csókra gondolt.

Politikai szerződés készül Olaszország és Románia között

A tárgyalások Ciano gróf budapesti útja után folytatódnak

Párizsból jelentik: A világsajtó hetek óta emlegeti, hogy Olaszország Romániával olyan szerződést készül megkötni, mint amilyent Jugoszláviával kötött. Pénteken este azonban a francia sajtó a cseh távirati iroda prágai jelentését közölte, mely szerint elakadtak azok az olasz—román tárgyalások, amelyeknek célja egy olasz—román politikai szerződés létrejötte.

Párizsi politikai körök úgy vélik, hogy Olaszország elhalasztotta e tárgyalások folytatását, elsősorban az olasz királyi család és Ciano külügyminiszter küszöbönálló budapesti látogatására való tekintettel.

Göring porosz miniszterelnök Velencébe érkezett

Osztrák értesülés szerint azért ment Olaszországba, hogy Mussolinit Hitler-hez elkísérje

Velencéből jelentik: Göring porosz miniszterelnök különvonata a Brenner-hágó és Verona városán áthaladva, pénteken délután 4 órakor megérkezett Velencébe. A pályaudvaron a hatóságok vezetői fogadták. A miniszterelnök a pályaudvarról motorcsónakon a Grand Hotelbe vitette magát és lepihent. Pénteken este Nápolyban tartózkodó felesége is megérkezett Velencébe. Miután alig hihető, hogy Göring porosz miniszterelnök egy napos tartózkodásra menne Velencébe, Innsbruckban és osztrák politikai körökben is makacsul tartja magát az a hír, hogy Göring csak azért utazott Velencébe, hogy Németországba kísérje Mussolinit, aki már régóta készül arra, hogy viszonzza Hitler kancellár régebbi velencei látogatását. Vasárnap délután Mussolini átutazik Ausztrián és estére már Berchtesgadenben lesz, ahol találkozók Hitler kancellárral.

A találkozás Hitler kancellár obersalzbergi villájában megy végbe. Egyelőre még nem tudni, hogy a Duce mennyi ideig lesz Hitler kancellár vendége.

A leány bársonyos arcát látta maga előtt. Amikor megérintette ajkait, hosszú, selymes szempillái felnyíltak és tiszta, nyílt tekintettel nézett fel rá. Támaszt, védelmet keresett benne.

A bronzóra harangja újra megszólalt. Hetet ütött. A férfi felriadt álmodozásából. Már ott kellene lennie a vezér leányával való randevun. Miért nem ment el?... Nem érti... Most lépne be a cukrászda ajtaján, tekintete kutaiva keresné a fekete szemű leányt, aki tegnap még az életét és a karrierjét jelentette. Most leülne a kis asztalhoz, megrendelné az izes Stefánia-tortát — azt szereti a leány — és az édességeket majszolgatva a leány ajkáról pergő édes csevegésben új világ, új perspektívák tárulnának el előtte... De miért nem ment el?...

Bágyadt szomorúsággal elmosolyodott: Ha kinyújtaná a kezét, mindent megkaphatna. Közelinek és mégis oly távolinak érezte a feltartóztatathatatlannul pergő eseményeket, mert annak a régmúlt történetnek a levegője ott lebegett körülötte a dolgozószobájában. És észrevétlenül belépőzt a szívébe, átszította azt az emlékezés aranyfonalával.

A cirádás bronzóra nagymutatója öt számmal odébb lődött. A Vezér elé! — pezdította a gondolat az ábrándozót. Ha már a leányt elszalasztotta, legalább a karrierjét ne tegye tönkre. Ha most felvenné halványcsíkos sötét zakóját és elmenne a bizalmas megbeszélésre... egy év múlva saját autóján járná a várost, tíz év múlva saját villájában pihenné ki a nap fáradalmait és ottthon talán a Vezér leánya várná — az urat. Ki tudja? A mai tönkrement randevura csak találna kifogást és a leány is megbocsátja, ha bizalmas munkatársának... Rohanna! kellene Taxiba ülni, a sofőrnek külön jutalmat ígérni: ha gyorsan a Vezér palotája elé ér kocsijával. Felrohanni a széles lépcsőkön, névjegyet átadni az inasnak, odaállni a kegyelmes elé... És mégsem mozdult. Jól tudta: Megölte a karrierjét, lezárta az utat a végtelen lehetőségek

Szunyogok

szabadságának minden örömét
elronthatják. Épen ezért feltétlen
vigyen magával nyaralásához
FLY-TOX-ot. Csak ezáltal él-
vezheti — zavartalanul — szunyogok-
tól és legyektől — üdülésének igazi
gyönyörűségét.

A francia radikálisok a szovjettel való katonai szövetség ellen

Párizsból jelentik: A République című radikális lapban (Cailleaux volt miniszterelnök lapjában) a főszerkesztő élesen tiltakozik a szovjet-

dipomácia erőfeszítése ellen, melyek arra irányulnak, hogy a francia kormányt katonai szövetség megkötésére bírják rá.

Nem kérünk a francia-szovjet katonai szövetségből! — írja a főszerkesztő. — Ha fennakartunk tartani a békét, ne írjunk alá ilyen vezérkari egyezményeket, hanem kössük meg Németországgal, Angliával, Belgiummal és Olaszországgal a nyugati biztonsági egyezményt. Ha azonban háborút óhajtunk, csak lépjünk katonai szövetségre Moszkvával és Németország tüstént ellenünk fordítja támadó előkészületeit. A szovjet főcélja a katonai szövetség megkötésével az, hogy a német veszélyt saját feje felől elhárítsa és Franciaország felé fordítsa.

Az egész radikális sajtó tiltakozik egyébként a francia-szovjet katonai szövetség ellen és a radikális párt is heves ellenzést fejt ki, mert meggyőződése, hogy az haladéktalanul új világ-háborúra vezetne.

Danzig városban a német nemzeti párt kimondotta önkéntes feloszlását

Danzigból jelentik: A danzigi német nemzeti párt péntek este tartott rendkívüli gyűlésén egyhangulag elhatározta a párt önkéntes feloszlását. Weise, az eddigi pártvezér rövid beszédében hangoztatta, hogy a feloszlátás már régén esedékes volt, mert véget kellett vetni Danzigban a testvérharcnak, mely kárára van a közös német érdekeknek.

A Magyar Lapok nagy társasutazása a párizsi világkiállításra

Nap mint nap tömegesen érkeznek utazási osztályunk címére résztvevő jelentkezők és az érdeklődők levelei

Párizson függ a világ tekintete és a Szajna-parti metropolisz álomszerűen grandiózus méreteiben már felépítette a világkiállítás csodavárosát, amely megnyitásra vár... Egy vidám és modern népvándorlás sokszínű és jókedvű ember-tömege indul meg Párizs felé a világ minden részéből. És ez a sokszínű és jókedvű ember-forgatag a kultúra és civilizáció világtalálkozó-ján zslibongó kíváncsisággal árasztja el az irodalom és művészetek, a szépség és a báj, az elegancia és az udvariasság felülmulhatatlan fővárosát. Párizs mindenkinek titkos álma és vágya... Párizs rejtett és titokzatos erővel vonza minden országot és minden világtáj idegenét...

A „Magyar Lapok” utazási osztálya is társasutazást hirdet a párizsi világkiállításra és ezt a társasutazást is a saját rendezésében bonyolítja le, olyan változatos és gazdag programmal és olyan kedvező feltételek mellett, ami a szó szoros értelmében eseményszámba megy a világkiállításra induló társasutazások között.

Kétségtelen, hogy már maga a világkiállítás is feledhetetlen élményt és lelki gazdagodást jelent mindenkinek számára, nem is beszélve arról, hogy a „Magyar Lapok” társasutazásának résztvevői, mondhatni, fél Európát beutazzák és csodálatos filmszerűséggel peregnék le előttük a legszebb tájak és városok, úgyhogy már magábanveve az utazás is felüdítő élményt és feledhetetlen emléket fog jelenteni.

Attól a naptól kezdve, hogy társasutazásunk tervét bejelentettük olvasóinknak, nap mint nap tömegével kapjuk az érdeklődők leveleit és az utazás tervének ez a nagy népszerűsége is azt bizonyítja, hogy sok olvasónk vágyát és gondolatát találtuk el akkor, amidőn elhatároztuk a társasutazás megszervezését. Amint már jelentettük, hosszas utánjárás, gondos és körültekintő előkészítés után utazási osztályunk úgy határozott, hogy június 30. és július 12. között viszi Párizsba azokat, akik közel kéthetes társasutazásunkra jelentkeznek.

A társasutazás főbb állomásai: Bécs, Salzburg, München, Strassburg, Párizs, Lisieux, Versailles, Bern, Locarno, Lugano, Milano, Velenec, Laibach, Budapest. Párizsba menet megszállunk Salzburgban és megtekintjük Salzkammergutot, öt teljes napot töltünk Párizsban. Megtekintjük Párizs környékét, Versailles-t, Lisieux-t és innen kirándulást teszünk a tengerpartra. Svájc csodás tájain és az olasz tavak mentén utazunk vissza. Milanóban töltünk egy napot.

Ennek a hatalmas utazásnak a költségeit, egyrészt kiterjedt összeköttetéseink és gyakorlatunk révén, másrészt gondos és nagy körültekintéssel végzett számedással alapján olyan hihetetlenül minimális összegben sikerült megállapítanunk, hogy eleve biztosítja társasutazásunk sikerét és nagy népszerűségét. Utazási osztályunknak ugyanis az a célja, hogy azt a polgári réteget juttassa a társasutazás örömeihez és feledhetetlen élményeihez, amely olvasóközönségünknek zömét alkotja s anyagiak tekintetében, a mai körülmények között nem képes nagyobb erőfeszítésre. Ennek a hatalmas utazásnak a költsége ugyanis mindössze

9875 lei

Kilencezernyolcszázhetvenöt lei a társasutazás költsége és ebben az összegben bentfoglaltatik a vasuti jegy költsége Oradeától—Oradeáig; teljes ellátás Salzburgban, Párizsban, Lisieuxben, Milanóban és az összes vízumok; tartózkodási helyeken az utasok és a csomagok ki- és beszállítása, Párizsban kétszeri autókár, Párizsban és környékének megtekintése és a belépőjegyek a világkiállítás városába.

A társasutazás minden résztvevőjének egyéni uttlevélet kell váltania.

Jelentkezési határidő: június 15.

Jelentkezéskor 2000 Lei fizetendő; a fennmaradó összeget legkésőbb június 25-ig kell ki-egyenlíteni.

Az uttlevél beküldésének határideje június 25. Jelentkezési hely: „Magyar Lapok” utazási osztálya, Oradea, Str. Regele Carol II. No. 5.

* A bőr megbetegedéseinek, különösen ekzémáknál és furunkulózisnál, a mindig kellemes hatású természetes „Ferenc József” keserűvíz — reggelenteként felkeléskor egy pohárral bevéve — a gyomorhélcsatornát alaposan kitisztítja és méregteleníti s az emésztést és az anyagcserét hathatatosan előmozdítja. Az orvosok ajánlják.

Öt esztendő alatt ezer utas vett részt olaszországi társasutazásainkon s legutóbbi olaszországi társasutazásunk sikere is felülmúlt minden várakozást. Azok az utasok, akik eddigi társasutazásainkon résztvettek s társasutazásaink sikerének jóhír ország-szerte elvitték már, élő bizonyossággal annak, hogy a „Magyar Lapok” utazási osztálya hogyan szokta lebonyolítani társasutazásait...

Jobb, elevebb és hatásosabb hírverésre nincs szükségünk!

Mindenkit örömmel és szeretettel várunk! Jöjjön veletek Párizsba és lássa a világkiállítás tündérbirodalmát!

A „Magyar Lapok” utazási osztálya.

Blomberg német hadügyminiszter tárgyalásai az angol-német megegyezésről

A Népszövetség legközelebbi közgyűlésére szeretnék biztosítani Olaszország és Németország visszatérítését.

A középeurópai küldöttek lázas tevékenységei Londonban

Londonból jelentik: A Daily Telegraph diplomáciai levelezője szerint Blomberg német birodalmi hadügyminiszter az angol kormány tagjaival folytatott megbeszélései során hangsúlyozta, hogy az angol-német megegyezés létrehozása nem lehet nehéz dolog. A londoni sajtó megállapítja, hogy a diplomáciai megbeszélések jórésze a legközelebbi népszövetségi közgyűlés körül forgott. Avenol népszövetségi főtitkár jelenléte Londonban megkönnyítette a tárgyalásokat. Tagadhatatlan, hogy sok állam sürgeti az abesszin-kérdés megoldását és tekintetben lépéseket tanácsolna Genfben. Olaszország kívánását, hogy Genf vonja vissza azt a határozatot, amely Olaszországot támadó félnek minősítette, általában teljesíthetetlennek tartják, de a gyakorlati szempontok

azt kívánják, hogy a Népszövetség vegyen tudomást a létező állapotról, mely szerint az egyetlen szervezett abesszin kormányzat csakis az olasz kormányzat.

A Morning Post szerint Londonban létező vékenyebb Közép-Európa kiküldöttei. Ezekből a megbeszélésekből az az irányzat bontakozik ki, hogy a nemzetek körzetekint csoportosuljanak egymás segítségére és védelmére. A kis nemzetek belátják, hogy az egymás földrajzi szomszédságában élő országok fontos érdeke az, hogy összecsdják gazdasági és politikai erőforrásaikat. A vezéreszme az, hogy inkább korlátolt téren igyekezzenek megegyezésre jutni, mint általános megállapodást megkísérelni.

Első eredeti felvétel az angol koronázásról:

VI. György angol király koronázásáról a londoni Westminster főtemplomban néhány rendkívül érdekes felvétel készült, melyeket rádió útján továbbítottak a lapokhoz. Mi is megkaptuk ezeket a felvételeket. Fenti képünk akkor készült, amikor a koronázási szertartáson VI. György már átvette a koronázási jelvényeket: az országalmát, a koronázási gyűrűt, a keresztet, a gyűrűt s a Canterbury-i érsek leemelte az oltárról Hitvalló Edward koronáját és az új király fejére helyezte.

Darányi Kálmán magyar miniszterelnök a parlamentben nyilatkozott a népkisebbségi jogokról

Nemcsak eltűrik, de támogatják is a nemzetiségnek kulturáját. Nincs kényszer a névmagyarosításban. — Hálanyilvánítás Olaszország iránt

Budapestről jelentik: A képviselőház pénteken délután tárgyalta a miniszterelnökségi tárcsa költségvetését. A részletes vita után Darányi miniszterelnök szólalt fel s beszéde elején a kisebbségi kérdéssel foglalkozott.

— E tekintetben — mondotta többek között — nem lehet szó alvó lelkiismeretről. Ha néha szunnyad is a lelkiismeret, arra való a magyar kormány, hogy azt mindenkor ébren tartsa. Ami a magyarországi kisebbségeket illeti, a magyar kormány gondosan őrökdi a felett, hogy a kisebbségek joga és tényleges szabadsága az ország minden vonatkozásában maradéktalanul érvényesüljön. Éppugy biztosítani kívánja a magyar kormány azt is, hogy a magyarországi kisebbségek kulturális igényei teljes kielégítést nyerjenek. E téren magartásunk nemcsak a passzív tőrésben merül ki, hanem pozitív intézkedésekkel is igyekszünk megteremteni azokat a feltételeket, amelyek a kisebbségi nyelvek érvényesülését az iskolai életben lehetővé teszik. Mi

mindenkor gondoskodunk arról, hogy saját kisebbségeinkkel szemben a kisebbségi szerződésben foglalt kötelesegeinket pontosan betartsuk. Hogy ki milyen nemzetiségű, azt az illető egyén elhatározásától s nem névelmezésektől tesszük függővé. Nem górditünk akadályt az elé, hogy bárki szabadon vallhassa magát az egyik, vagy másik kisebbséghez tartozónak. S abból sem származhatik semmi hátránya valakinek, ha német, vagy más idegen neve van.

— Ha ebben a tekintetben bármely konkrét panasz merül fel, a magyar kormány minden esetben szigoruan jár el, mert az egyéni szabadság és jogegyenlőség mindenkit megillet. Elítél minden olyan akciót, mely a névmagyarosítás érdekében vagy megakadályozására meg nem engedhető eszközöket vesz igénybe. Ugyanakkor azonban, amikor az egyéni szabadság és jogegyenlőség elvét minden téren biztosítani óhajtjuk, joggal megkívánjuk, hogy a névmagyarosítást ne használják fel a magyar nemzet elleni agitációra.

Szólt ezután a miniszterelnök Miklas szövetségi elnök minapi s az olasz királyi pár küszöbön álló budapesti látogatásáról s a látogatások jelentőségéről.

— Miklas budapesti útja — úgymond — alkalmat adott arra, hogy a két ország sorsközösségének, sok kérdésben való egybetartozásának hagyományos gondolatát még az eddigénél is nyomatékosabban kifejezésre juttassák. Ausztria és Magyarország egyértelműen megállapodtak abban, hogy a bevált közös utat a jövőben is folytatni fogják. Ez a politika, mely a barátainkhoz való minden körülmények közötti ragaszkodást jelenti, nem zárja ki gazdasági, vagy egyébirányú közeledést más államokhoz sem. Az osztrák államfő budapesti látogatása alatt nemcsak a magyar, hanem

az egész európai közvélemény érezhette, hogy Magyarország a két ország szilárd barátságának érvényre juttatása mellett kifejezésre akarta juttatni azt az eltökélt szándékát is, hogy egész Európa érdekében tovább akarja építeni a béke és egyenjogúság politikáját.

Beszéde végén a magyar miniszterelnök az olasz királyi pár küszöbönálló budapesti látogatásáról szólt, mely nagy örömeire szolgál az egész magyar nemzetnek.

— Meggyőződésem — mondotta, — hogy az ünnepélyes fogadtatás díszes külsőségeit messze felülmúlja a magyarság szívében az

olasz uralkodó pár és az olasz nemzet felé áramló szeretet spontán megnyilatkozása. Tíz év előtt, a magárahagyatottság akkori légkörében, az olasz nemzet volt az, mely először segítő kezet nyújtott felénk és baráti szerződést kötött velünk. Magyarország sohasem fogja elfelejteni Olaszországnak ezt a segítségét, amit viszonzni kívánt az apesszin konfliktus idején. Az olasz uralkodópár látogatásának nagy jelentőségét abban látom, hogy ez lesz az a pillanat, amikor itt, Magyarországon fejezzük

Hivatalos vizsgálat tisztázta a Hunter angol cirkáló megsérülésének okát

A spanyol nemzeti csapatok a bilbaoi utolsó vonalat támadják. A vörösek Toledó környékéről jelentenek sikereket

Berlinből jelentik: A német távirati iroda élesen szembefordul azokkal a hírekkel, amelyek azt kürtölték világgá, hogy a „Hunter” nevű angol torpedórombolót egy német torpedónaszád torpedózta meg és ezt az állításukat azzal igyekeznek bizonyítani, hogy a hajó orrán két rést találtak: egy belövést és egy kilövést. A német távirati iroda ezzel az állítással szemben megállapítja, hogy nemcsak minden szakember, hanem minden gondolkodó ember is tudja, hogy a torpedó nem okoz belövési és kilövési réseket, hanem a hajófal érintésére robbanást idéz elő. Nem kétséges, hogy az angol torpedó parancsnoka és a tengerügyi hivatal egy percig sem gondol ilyen megállapításra a torpedóromboló szerencsétlenségével kapcsolatban, annál kevésbé, mert a német megfigyelő hajók nem Almeria előtt, hanem saját felügyeleti körzetükben tartózkodnak s feladatukat a legnagyobb nyíltsággal végzik.

Gibraltárból jelentik: A megsérült „Hun-

ki szeretetünket a felséges vendég és az olasz nemzet iránt!

A miniszterelnök beszédének Olaszországra vonatkozó, befejező szavait az egész Ház percekig tartó éljenzéssel és tapsal fogadta. A beszédet a diplomáciai páholyban Vinci gróf, olasz követ is végighallgatta. A Ház ezután a miniszterelnökségi tárcsa költségvetését általánosságban és részleteiben elfogadta.

ter” torpedóromboló utban van Gibraltár felé, ahol szárazdokkba fog kerülni. A kikötőben egy kórházhajó várja a sebesülteket. A robbanás okairól még mindig eltérőek a vélemények. Sokan vannak, akik úgy vélik, hogy a torpedóromboló aknára futott, vannak viszont olyanok, akik valószínűnek tartják, hogy az angol hajót megtorpedózták.

Almeriából jelentik: A Havas távirati ügynökség kiküldött külön tudósítójának spanyol és angol hivatalos körök nyilatkozatot adtak s kijelentették, hogy a vizsgálat folyamán minden kétséget kizáróan megállapították a „Hunter”-t ér szerencsétlenség okát.

A hajó nyílt tengerre szabadult aknára futott és ez okozta a robbanást.

**ELLENTÉTES JELENTÉSEK
A SPANYOL HARCTERRŐL**

Hendayeből jelentik: San Sebastian-i jelentés szerint a nemzeti csapatok több helyen eredményesen támadták az ugynevezett vasgyűrűt, a Bilbao előtti utolsó védelmi vonalat.

Gibraltári jelentések a toledói frontszakaszról köztársasági sikerről számolnak be. Eszerint a köztársaságiak csaknem teljesen bekerítették Toledót s megerősített állásaikból az egész várost uralják. A nemzetiek a város belsőjébe vonultak vissza, de helyzetüket nagyon megnehezíti, hogy a legnagyobb épületek, az Alkazar, a püspöki palota és az Aréna elpusztultak.

**A SPANYOL NEMZETI KORMÁNY
VISSZAUTASITJA A FEGYVERSZÜNETHI
TÁRGYALÁSOKAT**

Salamancából jelentik: A salamancai rádióban péntek este felolvasták a nemzeti kormány hivatalos közleményét, mely határozottan elítéli azokat a köztársasági kísérleteket, hogy külföldi beavatkozás igénybevételével fegyverszüneti tárgyalásokat kezdjenek.

— A nemzeti spanyol hadsereg — szól a közlemény — a végső győzelemig küzd s mindenkit árulónak tart, aki fegyverszünetről beszél. A külföldnek pedig ezt üzeni: Ha egy nép kész arra, hogy győzzön, vagy meghaljon, akkor nem lehet szó komprommisszumos megoldásról. Mi a spanyol nemzeti eszme végleges győzelméért harcolunk. Pólytassák tehát a marxisták eddigi kisded játékokat és forduljanak bizvást tovább a Népszövetséghez védelemért, mi nem változtathatjuk meg elhatározásunkat.

Mint egy vasabroncs a mell körül

igy érzi a légzésnél az érelmeszesedésben szenvedő. A szédülési esetek, fülzúgások, stb. mellett a légzési nehézségek a 40 éven felüli kornál már az érelmeszesedés jelenlétét is jelentik.

Az egyetlen gyógyszer, amely ezen betegség összes symptomáira erősen hatással van a dr. Mladejowsky-féle Sklerosyrup.

Sklerosyrup oldja a vérerekben a mézsvavat. Ilyen módon a vérkeringés újra normális lesz, a szív nyugodtan tovább dolgozhat és sorjában eltűnnek az érelmeszesedés minden symptomái.

Diabetikusok Sklerosyrup „D”-t vesznek, mely cukor nélkül készült. Kapható gyógytárakban és drogériákban.

Tizennégy év alatt a levegő hat büszke óriását érte szerencsétlenség

A „Dixmende” léghajó kezdte a katasztrófa sorozatot és öt másik légióriás követte a megsemmisülésben

Berlinből jelentik: A világháború befejezése óta eltelt másfél évtized alatt öt katasztrófális léghajószerecsétség történt s a „Hindenburg” felrobbanása a hatodik ezeknek a katasztrófáknak sorában. Az utolsó léghajószerecsétség 1935 február 12-én történt, amikor az északatlantiai Point-Sur közelében

a tengerbe zuhant a „Macon” amerikai óriásléghajó.

A „Macon” egész legénysége elpusztult s mindössze ketten maradtak életben, közöttük a léghajó kapitánya.

Herbert Wiley, Wiley kapitány végigélte az „Acron” amerikai óriásléghajó katasztrófáját is, amely 1933 április 4-én történt.

Az „Acron”-t a newyorki partvidéken a vihar lenyomta a tengerre.

A hajó hatvanhét főnyi személyzetéből mindössze hárman menekültek meg, köztük Wiley kapitány. Az „Acron” katasztrófáját az idézte elő, hogy a vihar szétropanantotta úgy az oldal, mint a marasézkormányt, úgyhogy a léghajó a vihar tehetetlen játékszerévé vált.

Egy hatalmas szélroham lenyomta a tengerre s az óriásléghajó percek alatt elsüllyedt.

1930 október 5-én, utban India felé felrobbant az északfranciaországi Beauvais város közelében az „B. 101” angol óriásléghajó, amelyen 58 főnyi személyzet és utas tartózkodott. Az angol léghajó nekiment egy dombnak és így következett be a szerencsétlenség.

A robbanás folytán kigyulladt a léghajó s 59 ember koromná égett.

Mindössze nyolcan menekültek meg súlyos sebesítésekkel.

A halottak között volt Thomson lord, akkori angol repülésügyi miniszter is. Az „B. 101” körülbelül ugyanolyan hosszú volt, mint a „Graf Zeppelin”, de nagyobb átmérője volt, úgyhogy tartalmára másfélszer akkora volt, mint a „Graf Zeppeliné”. A szakértők véleménye szerint az „B.

101” túlságosan nehéz volt s önsúlyát a szerencsétlenség éjszakáján az állandó zuhogó eső is fokozta. Az „B. 101” lezuhanása után az angol kormány végleg feladta a további kormányozható léghajók építésének tervét, sőt szétcszédette a már készenálló „B. 100” léghajót is.

1925 október 3-án szerencsétlenül járt Ohio államban a „Shenandoah” amerikai léghajó. A léghajót egy óriási vihar roppantotta ketté.

A hajó tizenöt főnyi legénysége a kapitánnyal együtt életét vesztette.

Emlékeztet még a „Dixmude” léghajó katasztrófája is, amely 1923 karácsonykor következett be. A „Dixmude” német Zeppelin-léghajó volt s azelőtt „L. 72”-nek hívták. A versaillesi békeszerződés értelmében Németországnak ezt a léghajót át kellett adnia Franciaországnak. 1923 szeptemberében a „Dixmude” 119 óráig repüléssel új világrekordot állított fel s karácsonykor megakarta javítani ezt a rekordot.

December 23-án a Földközi-tenger fölött viharba került a léghajó s ötven főnyi személyzetével együtt a tengerbe zuhant.

Soha többé nem akadtak a nyomára, a roncsokból egy darab sem került elő s a legénység is nyomtalanul eltűnt.

Nyári mulatságot rendez a cluji Kolping zenekar, 1937. június 6-án, vasárnap délután 4 órai kezdettel a Kolping legényegylet Str. Baron L. Pop 3. sz. alatti helyiségében és annak gyönyörűen kifestett udvarán a Kolping fuvós és szimfonikus zenekar nyári mulatságot rendez. A kertre varázsolt udvaron kedves vendégeink minden néven nevezendő szórakozást megtalálnak. Szerencsekerek, horgászat, dühöngő konyha, a tönkrement világ, a repülés legújabb módszere, egyszerre fül, fész és világít, stb. érdekes szórakozások felejthetetlenül teszik e nyári mulatságot. Jöjjen! Kevés pénztér sokat kap.

Petre Chircă tanügyi főfelügyelő a felekezeti oktatásról

Mercurea-Ciuc. Saját tud. Petre Chircă ciuc megyei tanügyi főfelügyelő, akiről köztudomású, hogy hivatását igen szigorúan veszi és ugyanilyen mértékkel méri a felügyeletére bízott felekezeti iskolákat is, legutóbb megjelent a Felciuca Római Katolikus Tanítóegyesületnek Luca de jason tartott közgyűlésén, mint az állami tanhatóság képviselője. A közgyűlés rendjén szót kért és a felekezeti oktatásra vonatkozólag nyilvánosságot érdeklő, érdekes kijelentéseket tett:

— Elismerésemet nyilvánítom a hitvallásos iskolák tanítóinak színvonalas és tartalmas munkássága iránt. — mondotta. — Ez nemcsak az illető vallásfelekezet, hanem az ország általános érdekeit is szolgálja.

Majd a lefolytatott mintatanítások bírálatá után kijelentette, örvend annak, hogy résztvehetett első ízben egy ilyen tartalmas, értékes közgyűlésen és a jövőben igyekezni fog a többi kerületi tanítógyűléseken is résztvenni.

Kolumbácsi légyrajok Aradmegyében

Arad. Saját tud. Az aradmegyei gazdák körében élénk riadalmat okozott, hogy az elmúlt nap óriási mennyiségű kolumbácsi légyraj tört a megyébe és alig néhány óra alatt az összes falvakat ellepte. Különösen tömegesen légy jelent meg Radna és Radna járás, Sávártsin, Cucin, Covasint, Siria, Comlous, Sántana, Caporal, Alexa, Ghisinda és Almaş községek fölött. A veszedelmes légyrajok az arad melletti Ciala erdő környékét is ellepték, így Arad külvárosi gazdáinak állattalállományát is veszélyeztetik. Gh. Marta megyei főállatorvos, a hír vétele után nyomban utasította a vidéki állatorvosokat, hogy leggyek meg a szükséges intézkedéseket az állatok, különösen a gazdák állattalállományának megvédésére. A légyrajok szerencsére igen kicsik, fejletlenek, úgy hogy bár több csipés fordult elő eddig, az állatok nagy részét sikerült megmenteni. A légyraj egyébként nyugat felé vonul, így remény van rá, hogy a veszély nem fog soká tartani. A kisebb falvakból egyébként a helyzet állásáról még semmi jelentés nem érkezett, így nem lehet tudni, hogy az eddigi pusztítás nem sokkal nagyobb méretű-e, mint a tapasztalt esetek mutatják?

AZ ORADEAI NYOMDAI MUNKÁSÁG KULTUR-DELUTÁNJA. Jelentettük már, hogy az oradeai nyomdai munkásság május hó 23-án, vasárnap délután 6 órakor a Református Kulturpalota dísztermében a Gutenberg Dalkör, valamint a Liszt Ferenc Enek- és Zenekar közreműködésével nagyszabású ének- és zenekari hangversenyt rendez. A Liszt Zenekar Auber: Portici néma nyitányát, Offenbach: Hoffmann meséi nagy ábrándját és Mozart vonózenekarra írt kisserenádját adja elő. A Liszt Enek- és Zenekar Wagner Tannhäuserének bevonulási indulójával zárja a műsort. A Gutenberg Dalkör Dragoi, Réffy, Dely-Szabó és Andrászi-művekkal lép a közönség elé. Rácz Sándor, a dalkör szóló-tenoristája Schubert- és Andrászi-dalokat énekel zongorakísérettel. Vezényel és zongorán kísér Andrászi Ede zenetanár, országos karnagy, hangversenymester Krizta Miklós. A nyomtatott betűk katonái a dühöngő gépek világából felvonulnak a hangversenydobogóra, hogy dühöngő, harsányan zengő dalokkal áldozzanak a művészet oltárán. Itt is, ott is kulturát terjesztenek. Becsüljük meg és pártoljuk önzetlen, jóakaratu fáradozásukat. Belépődíj 15+5 lei bélyeg.

OLCSÓ TÁRSASUTAZÁS

A PÁRIZSI VILÁGKIÁLLÍTÁSRA

Utánpótlás: Oradea—Budapest—Bécs—Salzburg—München—Strasbourg—Párizs—Lisieux—Versailles—Bern—Locarno—Lugano—Milano—Vence—Laibach—Budapest—Oradea.

Tartózkodási idő: Salzburg vagy München egy nap, Párizs 5 teljes nap, Milano egy nap.

Kirándulás Versailles-be, Lisieux-be és a tengerpartra.

Indulás Oradeáról 1937 június 30-án, visszatérés Oradeára július 12.

Részvételi díj személyenként: 9875 lei.

Egyéni utlevél szükséges, mely június 25-ig beküldendő. Vizumokat mi szerezzük be.

Jelentkezési és a pénz beküldésének végső határideje: 1937 június 25.

Jelentkezéskor 2000 lei, míg a fennmaradó összeg június 25-ig lefizetendő.

Jelentkezési hely: a „Magyar Lapok” utazási osztálya Oradea.

HIREK

Képesített szerkesztőség, kiadóhivatal
és előfizetés feljegyzési helye

Oradea, Strada Regele Carol II. a

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Beltől: Egész évre 800, fél évre 400, negyedévre 200, egy hónapra 50 lei.

Külföldre: Egész évre 90 P, fél évre 45 P, negyedévre 22 P, egy hónapra 6 P.

Postatakarékpénztári csekszámlánk száma: 80.037.

Telefon: 27.

Felelős szerkesztő: PERÉDI GYÖRGY

Csuji szerkesztő: dr. Sulyok István

Csuji, Piata Unirii 13.

Kéziratokat nem ösztökölünk meg és nem adunk vissza.

Csak a választásbélyeges magánlevelekre válaszolunk.

LAPUNK legközelebbi száma, tekintettel a pünkösdünnepre, kedden a rendes időben jelenik meg.

Anghelcsanak százmillióra van szüksége. Bucuresti. Saját tud. Néhány nap óta Anghelcsanu népmenedelésügyi miniszter ismét abban jár, hogy bocsásson iskolai célokra újabb 100 millió lei hitelt a rendelkezésére. Canciov azonban nem tud eleget tenni kérésének, mert a költségvetés erre nem nyújt lehetőséget. Anghelcsanu azért szombaton Tatarescuhoz fordult, aki úgy látszik, megint nem tud kitérni Anghelcsanu követeléseivel elől és valószínűleg a Letéti Intézetből fognak 100 millió lei kölcsönt felvenni erre a célra.

ORVOSI HR. Dr. Szóke Ferenc, az Irgalmasrend kórházának igazgató-főorvosa külföldi úttjáról hazaérkezett, rendeléseit ismét megkezdte Oradea, Bratianu-utca 59. szám alatt. Telefon 5-27.

Jogerősen felmentettek egy eszperes-plébános és egy székely gazdát a lázítás vádjá alól. Mercuria-Cluc. Saját tudósítónktól. Gaál Tamás volt joseri eszperes-tanfolygató, jelenleg ciuc-gumuleui eszperes-plébános és Székely Antal ottmani gazdálkodó állott pénteken a törvényszék előtt, azzal vádolva, hogy igaztatók és lázítottak az állami oktatás ellen. A törvényszék a vádat nem találta igazoltnak és a vádlottakat jogerősen felmentette.

ROMÁN IROK NAGYSIKERŰ ESTÉLYE ORADEÁN. Saját tud. Pénteken este nagyszámú és élénk közönség töltötte meg a Regina Maria színházat a román írók előadására. N. Hetruscu, Vladimir Nicora, Petre Neagoie, I. Agárbiaru, George Gregorian, Mircea Damian és Aron Cotrus léptek fel az estély során és mindnyájukat melegen ünnepelte az irodalom szerető közönség.

ISMÉT ÉLETBELEPTETI AZ ÁLLAMVASUT A „MEZŐGAZDASÁGI BÉLYEG” RENDSZERÉT. Bucurestiből jelentik: Az államvasut ma megjelent rendelete szerint május 22-től kezdődően ismét életbe lépnek az agrár-termékek ugynevezett mezőgazdasági bélyeggel való szállítási lehetőségei. A rendelet szerint az agrár-termékeket ilyen bélyeggel minden személyvonatra fel lehet adni. Gyorsvonatok ilyen küldeményeket csak akkor vehetnek fel, ha a gyorsvonat kiinduló állomásán adják fel az agrár-küldeményt és az vagy a gyorsvonat végállomására szól, vagy pedig olyan gyorsvonati állomásra, ahol a gyorsvonat 7 percnél hosszabb ideig tartózkodik és feladhatók ilyen csomagok minden olyan gyorsvonati állomáson is, ahol a vonat legalább 7 percig tartózkodik, de ilyen állomásokról csak a vonat végállomásaira vesznek fel mezőgazdasági bélyeggel továbbított csomagot. A rendelet végállomásnak tekinti a határállomások közelében lévő nagyvárosokat is, így például Oradeát, Aradot, Timisoarát. A luxus és rapidvonatok ilyen agrárjellegű küldemények továbbítására nem használhatók. A rendeletnek különösen most, a zöldség- és gyümölcs-szezon idejében nagy jelentősége van és az agrár-termékek piaci szempontjából igen nagy jelentőségű.

* **KEDD** reggel zárva a London kötődé. Kedd reggel fél 8 órakor nyit és olcsón árusít.

Rejtélyes haláleset a falu határában. Oradea. Saját tud. Rejtélyes gyilkosság ügyében nyomoz a bihormegyei Bak község csendőrsége. Néhány nappal ezelőtt a község határában a mezőn halálos emberke halálát okozó találtak rá. Szilágyi Jánosné szomszéd faluhéti 41 éves asszonyra. Röviddel azután az asszony meghalt, de halála előtt kijelentette, hogy Szilágyi Gábor satubarbui gazdálkodó volt halálra.

Ezüstlakodalmom Oradeán. Bokor László, a seleusi Dreher sörgyár főgépésze és felesége, Heber Stefánia vasárnap ünneplik házasságuk 25. éves fordulóját. A köztisztelőben és közszereplésben álló házaspárt az évforduló alkalmából Oswald Pál legényegyleti igazgató fogja megáldani, vasárnap 12 órakor a Szent László-templomban.

FÜLDET IGÉR A NEMZETI KERESZTÉNY-PÁRT A FALUSIAKNAK, HA HATALOMRA SEGITIK. Bucuresti. Saját tud. A Nemzeti Parasztpárt hivatalos lapja, a „Dreptatea” röpirat-szöveget közli, amelyet a nemzeti keresztény pártiak terjesztenek moldvai falvakban s amely a párt hatalomrajutása esetére a zsidók földjeinek és városi ingatlanainak elvételét igéri. A baloldali lapok felelősségre vonják ezért a kormányt.

ÉRTESÍTÉS. Az 1907-ik évben végzett óvónők pünkösd vasárnapján 9 órakor Te Deumos szentmisére jönnek össze az Immaculata zárda kápolnájában, Oradea, Str. Alexandrii No. 17.

Felmentettek egy alaptalanul megvádolt plébánost. Braşov. Saját tud. A törvényszék pénteken délután hozott ítéletet egy régen huzódó bűnvádi feljelentés ügyében, melyet Banyai Károly kőbányatulajdonos adott be Ferencz Sándor bícsadi római katolikus lelkész ellen. A kölcsönös kölcsönös vádolatból kifolyólag csalással és okirathamisítással vádolta a lelkészt. A törvényszék pénteken délután hirdetett ítéletet s a vádat alaptalannak nyilvánította és fölmentette az ártatlanul meghurcolt Ferencz Sándor plébánost.

Kérem a széplős hölgyet, akivel tegnap a Corson találkoztam és erre a lapra figyelmeztettem, hogy öntön mosdóvizébe Mack's Kaiser Borax-ot. Az Ön széplőt és bőrfoltjait is eltüntetheti, ha mosdóvizébe Mack's Kaiser Borax-ot önt és arcát naponta többször lemossa. Arcbőre zsíros fényét is eltünteti a Mack's Kaiser Borax-os lemosások. Csak a közismert vörös dobozban valódi, kimérve nem kapható.

Egymást érik Braşovban a betörések. Braşov. Saját tud. Braşovban az utóbbi időben nem múlik el egyetlen nap sem betörés nélkül. Az elmúlt 24 óra alatt három nagyobb betörés történt a város területén. Dr. Oncea betegsegélyző főorvos nyaralójából ismeretlen tettesek több mint 30 ezer lei értékű ruha- és fegyvermű loptak. — Ugyancsak ruhanemű loptak Orghidan Constantin házából is, amelynek lakását az esti órákban látogatták meg a betörők. A kár itt 15 ezer lei. A harmadik betörés a svéd utépitő társaság itteni irodájában történt, ahonnan a tettesek különböző értékes mérnöki műszereken kívül 10 ezer lei készpénzt is magukkal vittek. Itt említjük meg, hogy a zárnevelő csendőrség letartóztatta Krafft Mihály és Páll Mátyás munkásokat, akik a „Minea”-féle telepről nemrég 70 kg. rezet és mintegy 100 kilogrammnyi bronzot loptak. A két megtevényt munkát átadták az ügyészségnek. A csendőrség most abban az irányban nyomoz, hogy kik voltak a munkások orgazdái, miután a letartóztatottak nem tudták megnevezni őket. Csak annyit tudnak róluk, hogy az illetők braşovlak.

VESELYBEN EGY NEMET HAJÓ AZ ANTILLÁK KÖZELÉBÉN Marseilleből jelentik: Az itteni rádió rádió-üzenetet fogott fel, mely jelzi, hogy a „Wandsbeck” nevű német hajó az Antillák közelében végtelenségbe jutott. A hajó 2 ezer 440 tonnás és anya-kikötője Hamburg.

JOBBOLDALI KIZÁRÓLAGOSSÁGI MOZGALOM AZ ÉRTELMSÉGI PÁLYÁKON. Bucuresti. Saját tud. A romániai értelmiségi egyesületek, vagyis az orvosok, mérnökök, építésszek, tanárok, ügyvédek, stb. szövetségei, helyesebben e szövetségek szélsőjobboldali csoportjai közös nagygyűlést hívtak össze, hogy határozatot hozzanak ugyanolyan módon és ugyanolyan értelemben, ahogy ezt a szélsőjobboldali ügyvédek tették. Határozatokat fognak hozni a foglalkozási ágak románosítása céljából.

* **Vérszegénység**nél és sápadtságnál reggel éhgyomorral egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet szabályozza a belek annyira fontos működését, a gyomormozgást előmozdítja és az étvágyat erősen fokozza. Az orvosok ajánlják.

Agyonlapította az uthengerező gép. Braşov. Saját tud. Sulyos munkásszerencsétlenség történt pénteken délután a budi cukorgyár közelében, ahol a svéd utépitő társaság folytatja munkálatait. Bartalis József Antal miercureaciuci 50 éves székely, a társaság egyik munkása, munkaközben oly szerencsétlenül esett el, hogy a többszáz mázsa súlyu hengerezőgép keresztülment rajta és valóságos agyonlapította.

A fádalmak kifárasztják a szívet

— Jaj! A reuma összetörte a csontjaimat!
— Egyetlen egy orvosság van ez ellen: reggel és este egy CARMOL*-os bedörzsölés.

*) Carmol a legjobb bedörzsölőszer meghülés, gripa, reumatikus fádalmak és láz ellen.
Ara üvegenként 22 lei.

VASUTI SZERENCSETLENSÉG JUGOSZLÁVIÁBAN. Belgrádból jelentik: Zajecsar és Paracsin között kisklott egy vonat. A mozdony és több vasuti kocsi lezuhant a magas föltésről. Négy utas meghalt és több megsebesült.

A ROMÁN KÜLÜGYMINISZTER FELESÉGÉNEK MESÉS SZERENCSEJE BRILLIÁNGYÜRÜJVEL. Párizsból jelentik: Még hetekkel ezelőtt történt, hogy Antonescu román külügyminiszter felesége, utban Varsó felé, a vasuti kocsi ablakából kiejtette briliáns gyűrűjét. Kérte a vonatvezetőt, hogy jelentse be az esetet a rendőrségnek. Az ötezer zloty értékű gyűrű most megkerült. A kelet-galiciai Grodekben egy lengyel földműves beállított egy zsidó áruhoz és másfél zlotyot kért egy talált gyűrűért. A kereskedő a rendőrség leírásából ráismert a román külügyminiszter feleségének gyűrűjére, megadta érte a másfél zlotyot és a rendőrségre vitte.

A durostori prefektust hatalmi visszaélések miatt a kormány lemondásra kényszerítette. Bucuresti. Saját tud. A durostormegyei prefektus, Tascu Pucerea beadta lemondását s Tatarescu belügyminiszter azonnal mással helyettesítette. Az Universul közölte e hirt, megjegyzi, hogy e lemondásnak már rég meg kellett volna történnie, ugyanis a calarasi bíróságokon különböző szabálytalanságok és visszaélések miatt már két éve eljárás folyik ellene, Tascu Pucerea a Dobrudzsából kivándorló törökök utlevelei körül követett el szabálytalanságokat, de az ezügyben megindított eljárás befejezése előtt egy másik ügyben hivatali hatalommal való visszaéléseiért 9 hónapra ítélték, azonkívül köztudomású róla, hogy falazott azoknak a községi elöljáróknak, akik a községek ügykezelésében szabálytalanságokat követtek el, mások ellen pedig alaptalanul, egyéni bosszúból eljárást indított. Fokozza a helyzet súlyosságát — írja az Universul — hogy mindezt a prefektus ur olyan megyében követte el, ahol sok kisebbségi is lakik s ahol e tények nem járulhattak hozzá az állam tekintélyének az emeléséhez.

VÁSARHELYI JÁNOS REFORMÁTUS PÜSPÖK LÁTOGATÁSA KÉZDISZÉKI HIVELI KÖZÖTT. Május 23-ikán Targusecuesc városba érkezik Vásárhelyi János református püspök, hogy e székelylakta vidéken levő híveit meglátogassa. Vele együtt bemutatkozik Tavaszy Sándor püspökhelyettes főjegyző és Kádár Géza ügyigazgató is. A kézdiszéki reformátusok ez alkalommal nagyszabású templomi ünnepséget rendeznek, s a presbiterium, a férfiszövetség és nőszövetség is értekezletet fog tartani. Délben közös ebéd lesz, délután a lelkészeknek lesz értekezlete, este pedig énekes és zenés estély. A közös ebéd előtt a látogató püspök az egyes tisztelgő küldöttségeket fogadja.

Züricha zárlat: Párizs 19.60, London 21.60³/₄, Newyork 437¹/₂, Brüsszel 73.67¹/₂, Milánó 23.00, Amszterdam 240.27¹/₂, Berlin 175.30, Bécs 81.75, Prága 15.25, Varsó 83.00, Belgrád 10, Bucuresti 325

Temetések Oradeán. Csilleser László 45 éves korában meghalt. Temetése vasárnap délután 3 órakor lesz az Embér-kápolnából. — Tarr Károly 75 éves korában elhunyt. Temetése vasárnap délután 5 órakor lesz az Április 20-utca 12. számú gyászhatól. (Erdélyi „Concordia“.)

* Idegesség, fejfájás, szédülés, álmatlanság, reggeli rosszullét, levertség, bágyadság, sok esetben hamarosan megszűnnek, ha hélműködésüket reggelként egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvízzel elrendezük. Az orvosok ajánlják.

Tatarozzák, javítják a Fekete-templomot. Brasov. Saját tud. Brasov történelmi nevezettségét, a Fekete-templomot, amely annakidején katolikusok pénzéből épült, alapos javítási munkálat alá vették, s a javítás költségeit az itteni százaság társadalmi uton gyűjtötte össze. A tervek szerint a templomba központi fűtést vezetnek be. Eddig ugyanis az volt a helyzet, hogy a hideg évszakokban a Fekete-templomban szünetelt mindennemű egyházi szertartás. A munkálatok során tegnap a munkások több emberi csontváza találtak. A nem mindennapi leletből megállapították, hogy a templom környékén valamikor temető volt és ennek maradványai kerültek most felszínre.

Bálla Sovata-fürdő

Az ország leghygieiénesebb gyógyüdülőhelye a „Harghita” hegység déli oldalán. Alkalmos mindennemű krónikus megbetegedéseknél, u. m.: rheuma, ischiás, bronchitis, női bajok, vérszegénység, egyéb izmádnyok eredményes gyógykezelésére. — Olcsó szobák és jó ellátás kapható:

„VILLA MADELEINE”

Sovata fürdő. Érdeklődni a tulajdonosnál: Milánkovits Arad, szerb templom udvar. Junius 1. után Sovatan.

Egy rendőrőrmester különös öngyilkossága. Békéscsabaról jelentik: Jelentették, hogy Szikora Pál, mezőberényi rendőrőrmester a napokban gyilkosságnak esett áldozatul. Mint a vizsgálat most megállapította, az őrmestert nem gyilkolták meg, hanem ő maga követett el agyafurt módon öngyilkosságot. Az őrmester csekély havi fizetéséből nem tudta nyolc tagu családját eltartani. Kötött tehát egy százhusz pengős életbiztosítást, mely baleset esetén kétszáznegyven pengő járadékot jelentett volna. Az őrmester valószínűleg nem akart öngyilkos lenni, csak mesterségesen előidézett, de látszólag véletlen balesettel szeretne volna megkapni a kétszáznegyven pengőt, ami az ő szerény viszonyai között szép összeget jelentett volna. A vizsgálat során megtalálták azt a zubonyt, amelyből az őrmester kivágott egy darabot és abba csavarta az öngyilkosságnál használt pisztolyt, hogy nehezebben találják meg. Ezen a nyomon elindulva, a nyomozás megállapította, hogy az őrmester a becsavart pisztolyt rákötötte egy kódarabra, felmasztott egy alacsonyabb ház tetéjére, leeresztette a követ egy kéménybe, s használat után a kő a pisztolyt a kéményen keresztül lerántotta, s a pisztoly így eltűnt. Ő maga pedig leesett a háztetőről az utcára. Itt találták meg holtan s melléte feküdt az üres pisztolytáska. Ebből következtettek első pillanatban arra, hogy a „támadók” a pisztolyt magukkal vitték. Az őrmester azonban kissé elszámította magát és szándékos baleset-előidézési kísérlete halállal végződött.

REJTÉLYES MÉRGEZÉSI ESET TARTJA IZGALOMBAN EGY FALU LAKOSSÁGÁT. Brasov. Saját tud. Rejtélyes eset tartja izgalomban a Brasov melletti Predeal-Bran község lakosságát. A falu egyik leggazdagabb özvegyasszonya, névszerint Pománá Mária szerda este föltöltőköszalt vacsorázott. Evés után hirtelen a szívéhez kapott és a következő pillanatban holtan zuhant a szoba padlózatára. A hivatalos vizsgálat során a brasovi ügyészség elrendelte a holttest felboncolását, amelynek megtörténte után kiderült, hogy a szerencsétlen asszony mérgezés áldozata. A gyanyu az áldozat egyik rokonára, Chitu Annára esett, aki a tanuk vallomása szerint, régóta haragos viszonyban volt az áldozattal és többször halállal fenyegette meg. A letartóztatott Chitu Anna tagadja a gyilkosság vádját. Az ügyészség útmutatása alapján a csendőrség széleskörű nyomozást folytat a rejtélyes ügyben. Azt, hogy a halál milyen méreg okozta, az ügyészség nem volt hajlandó a sajtónak kiadni.

ÉPÍTÉSI PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY

A dealului-i (Jud. Odrorheiu) római katolikus egyházközség a templom átépítési munkálatára ezzel pályázatot hirdet. A pályázatok beadási határideje: 1937 május 31-én délelőtt 12 óra. A költségvetés és részletes tervek fenti egyházközségnél megszerezhetők, illetve megtekinthetők. **Egyházközség elnöksége.**

SPORT

Pünkösd vasárnapján úgy a Nemzeti Bajnokság A), mint a B) ligában teljes műsort bonyolítanak le:

A) Liga:

Arad: Gloria—Juventus, bíró dr. Morar T. Oradea: CAO—Unirea Tricolor, bíró Muresan Anton.

Timisoara: Ripensia—Venus, bíró T. Iliescu.

B) Liga:

Brasov: IAR—Jahn, bíró Gulescu. Cernauti: Dragos Voda—Macabi, bíró Opriseneanu.

Braila: DUG—ACFR, bíró J. Tope. Bucuresti: Sp. Studentesc—Fr. Romana, bíró Cristache.

Iasi: Textila—DVA, bíró Tope Cernauti. Constanta: Victoria—Sporting, bíró Busa. Alba-Iulia: Unirea—Rovine Grivita, bíró Sijos.

Lugo: Vulturii—Phoenix, bíró Niculescu. Sibiu: CFR Simeria—Solmi, bíró Cosma. Tg.-Mures: Olimpia—Jiul, bíró Seliceanu.

Katonai kupamérkőzések Oradeán. Május hó 16-án kezdődnek meg a Divízió 1935-ben adományozott kupájáért a selejtező mérkőzések. A kupamérkőzéseken ebben az évben 8 csapat fog résztvenni. A selejtező mérkőzéseket a Rhédei-kereti sporttérén bonyolítják le a következő sorrendben: Vasárnap, 16-án délelőtt 10 órakor, néptelen, május 21-én délelőtt 10 órakor, vasárnap, május 23-án délelőtt 10 órakor és szerdán, május 26-án, délután 5 órakor. Az elődöntőket május 29-én délután 5 órakor és május 30-án délelőtt 10 órakor játszzák, míg a döntőt június 6. vagy 8-án ünneplőes keretek közt. A katonák minden mérkőzésen díjtalanul vehetnek részt. Belépődíj 5 lei, tanulónak 3 lei.

Bihormegye leghygieiénesebb vidékeire vezet ezen a nyáron kirándulót az oradeai Kolping turistaszakosztálya. Saját tud. A „Kolping” Sportegylet turistaszakosztálya, mint az elmúlt években, a nyár folyamán is sorozatos kirándulásokat rendez Bihormegye festői szépségű vidékeire. A nyári kirándulások programjában a legkedvesebb és leghygieiénesebb kirándulóhelyek szerepelnek: Padurea Neagra, Stana de Vale, Floraret, Măneasa, Meziad, Băița, Vadul Crisului, Radna, Finis és Vidaret. Pădurea Neagrán szép emlékkönyvet rendeznek a Kolping turistái Pozsonyi Jenőnek, a szakosztály néhai elnökének emlékére. Mint az elmúlt években, előreláthatólag most is sokan fognak résztvenni a Kolping-fiúk kirándulásain.

Ki lesz az Északi C) divízió bajnoka? Ezt a kérdést dönti el a bajmarei Tricolor és a bistrítai Keramika kettős mérkőzése. Az első mérkőzés most vasárnap Bistrítán lesz. Amelyik csapat a kettős találkozó győzteseként kerül ki, minden további nélkül bejut a B) divízióba.

VALÓSÁGOS NEMZETKÖZI VÁLOGATOTT A FRANCIA KUPAGYŐZTES SOCHAUX CSAPATA! Párizsból jelentik: A francia sportlapok érdekes kimutatást közölnek a Francia Kupa döntőjében résztvevő csapatokról. Eszerint ezekben a csapatokban a következő idegen származású játékosok játszottak: Sochoux (a kupagyőztes): Di Lorto olasz, — Lallone francia, Matiler francia, — Hug angol, Szabó magyar, Lehmann svájci — Lauri argentiniai, Abbeglen svájci, Courtois svájci, Bradac cseh, Williams angol. RC Strassbourg: Mayer magyar — Lohr elzászi, Schwartz román, Halter elzászi, Hummenberg osztrák, Rosler elzászi, — Keller német, Hoffmann osztrák, Rohr német, Heisserer elzászi. Miután a francia szövetség csak három külföldi játékost ismer el csapatonként, ezeknek a játékosoknak majdnem mindegyike már mint francia állampolgár szerepel. Ugyanez a helyzet a többi csapatoknál is. A francia első ligában több a külföldi származású játékos, mint a belöldi!

Vulturii-Sasok Turista Egyesülete május hó 23-án kirándulást rendez a meziadi barlanghoz. Résztvételi díj: 90 lei, tagoknak 75 lei. Indulás reggel 5 órakor a szokott helyről. Jelentkezni lehet Mocsáry Sándor írógépvállalatánál (B-41 Regele Ferdinand, Apolló palotával szemben), Gyenge István óras- és ékszersz. üzletében (Str. Alexandri 12.) és este 6—8 óra között az egyesület helyiségében, Str. dr. Lazar Aurel 14.

SZÍNHÁZ

Janovics Jenő dr. lemondta a szegedi szabadtéri játékok rendezését

Szegedről jelentik: Nemcsak Szegeden, de egész Magyarországon nagy meglepetést keltett, hogy Janovics Jenő dr. lemondta a szegedi szabadtéri játékok rendezését. Az ügy előzménye az, hogy Janovics Jenő dr. és Shvoy Kálmán rendezőbizottsági tag között éles ellentétek robbantak ki. Shvoy ugyanis azt kívánta, hogy az idén ne foglalkoztassák új, Fritsaj Ferencet, a szegedi vegyesdandár fiatal karmesterét, aki a múlt évben a János vitéz szabadtéri előadását vezényelte, közmegelegedésre. Amikor a szegedi filharmonikusok erről értesültek, elhatározták, hogy a népszerű, fiatal karmesterrel közösséget vállalnak és ők sem lépnek fel. Janovics erre megállapította, hogy a szabadtéri játékok emiatt tízezer pengővel megdrágulnak, mert budapesti zenekart kellene a próbákra és az előadásokra szerződtetni. Az ellentétek közben látszólag elsimultak, Shvoy Kálmán a bizottságban viselt tagságáról lemondott. Később azonban több nyilatkozatot tett közszé, kijelentve, hogy Janovicsot nem tartja alkalmasnak a szabadtéri előadások rendezésére, mert idejének legnagyobb részét külföldön tölti. Erre azután Janovics levelet intézett dr. Pálffy József polgármesterhez, bejelentve, hogy a történetek után a szabadtéri játékok rendezésére nem vállalkozik. A polgármester mindent elkövetett, hogy Janovics Jenő dr-t elhatározásának megváltoztatására bírja. Csütörtökön elutazott Janovics után Budapestre, de az igazgatóval már nem beszélhetett, mert az időközben Clujra utazott.

Ma pünkösd vasárnap két előadás van színházunkban

A legjobb szórakozás színházban ülni és kacagni. 3 óras kacagást vált ki a „Botrány a színházban” c. operette-ujdonság, amely Oradeán ma utoljára délután 6 és este 9 órakor kerül színre.

Karácsonyi Ily primadonna az operett lelke. Remek énekszámai humorral teli „Pletyka” száma, főleg a mai hölgyeknek tanulságos, nem beszélve a legújabb francia és angol énekszámokról. Pompás ruhái külön divatrevüt jelentenek. Felhő Ervin mókái, kupléi, Lázár Hilda a „Gyűlölet jegyében” c. drámai jelenete, Tarnay József szöloja és Vargha Ilona—Felhő Ervin táncduettje a „Nilus” külön-külön is pompás attrakció.

Antalfy Margit táncatanárnő kitűnő növendékei szép táncprodukciókkal tetőzik be az operete sikerét. Ne mulassza el megnézni ezt a remek, zenés bohózatot.

Cirkusszal társul az aradi színház és körútra indulnak a „Cirkusz Csillaga” című színdarabbal

Arad. Saját tud. Az idei színi idény — az előző esztendőkhöz ellentétben — olyan szép anyagi s föleg erkölcsi eredménnyel zárult, hogy Kozma Hugó és Inke Rezső színiigazgató két és fél hónapos nyári szezon rendezését tervezik. Inke Rezső színiigazgató a közelmúltban több hetet töltött Budapesten, ahol számos nagyszerű darabot nézett meg s 12 színpadi művet kötött le az aradi magyar színtársulat részére, amelyeknek Ardealban Aradon lesz az ősbemutatójuk. Tervevette továbbá a színiigazgatóság, hogy több fővárosi színiest léptet fel Aradon, miután az új színházi törvény módot nyújt rá, hogy külföldi nagynevű színművészek 15 nap tartózkodási engedélyt kapjanak romániai vendégszereplésük alkalmára.

Érdekes egyébként, hogy a nyári színi idény után 15 napi országos turnéra indul a színtársulat valamely nagyobb cirkusszal, hogy „A cirkusz csillaga” című attrakciós darabot a budapestihez hasonlóan játssza le Oradeán, Clujon, Timisoarán, Brasovban, Satumaren, sőt esetleg néhány önkormányzati városban is. Ezzel kapcsolatban a színiigazgatóság már tárgyalásokat is kezdett az egyik nagyobb cirkusszal s így az érdekes tervet minden bizonytalanság nélkül sikerül majd megvalósítani.

Blum Leó és a házasság

Írta: Rády Elemér

A világsajtónak kinos szenzációja van: Blum Leó, Franciaország miniszterelnöke második kiadásban jelentette meg három évtizeddel ezelőtt kiadott könyvét, amely a szerelemlől és házasságról szól. A „Du mariage” alap-témája az a gondolat, hogy a házasságok siker-telenségének az oka a legtöbbször az az egy-szerű tény, hogy a házastársak nem ismerik eléggé egymást. Amikor a házasságban azután a két fél leplezetlenül, közvetlenül közelről ismeri meg egymást, jön a kiábrándulás, elhi-degülés, amely nem egyszer tragédiába — csöndes, vagy viharos tragédiába — torkollik. Természetesen a könyv konklúziója ezek után csak az lehet, hogy mindazt a sok szenvedést, tragédiát, amelyet a házasság ősdi, elavult, korszerűtlen értelmezése idéz elő, csak a pró-baházasságok, mindkét félnek a házasság előtti korlátlan nemi kiélése akadályozhatja meg.

Ma ezek a gondolatok a legkevésbé sem hatnak újszerűen. Az utolsó két évtizedben köteteket írtak erről a kérdéstről a szabad szerelem prófétái; és voltak évek, amikor a próbaházasságok jelszavai Párizstól Newyorkig visszahangzottak s a háború zivatarától megrom-gált idegzetű ifjúság egyrésze ebben a szörnyű aberrációban vélte felfedezni az új társadalmi rend útját. Megbomlott misszek, terhelt külön-cök, nyelge jampecek és exaltált nagyvilági fiatalok esőmőrölték bele az új rousseauxiz-mus elveibe. Szovjet-Oroszországban pedig egy egész társadalom rendezkedett be a szabad-szerelem alapján, míg nem jött a nagy kiábrán-dulás és a végzetes csapás, az orosz rendszer teljes csődjével. Ma már józan, komoly ember alig akad, akj ezeket az elveket, mint az új társadalom alapjait fogadná el s ettől várná a megtisztult, harmonikus családi élet kezdetét. De három évtizeddel ezelőtt mindez még új-donság volt s Blum Leó, aki historikus düh-vel hajszolta a népszerűséget és feltűnést, aki fajának szertelenségével egyszerre volt vad szalonforradalmár és gazdag kapitalista, szent-imentális néplélek és népgyűlési szónok, en-nek a szabadszerelmi teóriának a lépcsőin akart felkapaszkodni a népszerűség magassá-gaiba.

A francia közvélemény azóta régen meg-feledkezett a miniszterelnök ifjú művéről. Most az új kiadás azonban ismét felkavarta a vihart, de ez a harc, amely most a könyv körül folyik, már nem a témának szól, amely a fran-cia társadalom előtt is elavult, idejétmulta, ha-nem annak a ténynek, hogy az ország legmag-sabb politikai pozícióját betöltő férfi ezzel a második kiadással ismét mintegy hitvallást tett, hogy azok mellett az erkölcsi elvek mel-lett, amelyek az ez a könyv tartalmaz, továbbra is kitart.

A francia jobboldali sajtó most Francia-ország jóhírnöve miatt tiltakozik a könyv ki-adása ellen. Ennek a felháborodásnak a mérté-két mutatja a *Journal des Débats* cikke, amely többek között a következőket írja:

„Három évvel ezelőtt jelent meg Blum Leó szóbanforgó könyve. A mostani miniszter-elnök akkor 35 esztendő volt. Irói becsúgyak foglalkoztatták s mindenáron fel akart tűnni. Természetes, hogy ebben a korban szabadabb felfogást vall az ember az erkölcsi kötelekekről. Ezt senki nem vette tőle rossz néven akkor s ma sem ütköznék meg rajta, ha Blum Leó magánember maradt volna. De Franciaország miniszterelnöke lett. Az egész világ tudatában úgy él, mint Franciaország vezetője és képvise-lője.

Időszerűnek lehet-e mondani ilyen körülmények között a könyv újabb kiadását? Annak a könyvnek kiadását, amelyben Blum Leó fel-háborodik azon, hogy bűnnek minősítik a sze-relemet a testvérek között?... Időszerű-e a francia miniszterelnök neve alatt olyan köny-vet ismét kiadni, amely a legszabadosabb néze-

teket vallja a nemek egymásközi viszonyáról? Érdeke-e ez Franciaországnak? ...

Hiszen Franciaországról úgyis az a téves nézet uralkodik, mintha a legszélsőségesebb nézeteket vallaná a szerelemlől. Mit monda-nak majd róla, ha miniszterelnökének neve alatt ilyen könyv jelenik meg?... S ami csak tetézi a bajt, az az, hogy Blum Leó miniszter-elnök először írt az új kiadáshoz. Ebben az elő-szóban nemcsak, hogy nem von vissza semmit, de azt a vakmerő állítást kockáztatja meg, hogy nem ment elég messzire könyvében, még forradalmibb gondolatokat kellett volna ki-fejtenie a szerelemlől.

Hát ez már több a soknál! Blum Leó, mint magánember, mondhat a szerelemlől, amit akar. De Franciaország miniszterelnöke csak olyan nézetet vallhat erről a nagy érzésről, amelyen az ország többségének felfogásával megegyezik. Az ország többségének felfogása pedig undorral utasítja vissza Blum úr nézeteit a szerelemlől és a házasságról.”

A *Journal des Débats* nem valamilyen val-lásos lap, nem is áll túlzottan a keresztény erkölcs alapján s így ebben a felfogásban joggal fedezhetjük fel annak a Franciaországnak a tiltakozását, amelyik a szabadelvűség, radikaliz-mus és minden vallásellenes mozgalom ellenére ma is még a keresztény erkölcs magját hordja magában. Talán enyhébb lenne a francia köz-vélemény felháborodása, ha Blum Leó könyve a társadalomtudós és erkölcsfilozófus higgadt-ságával és fölényével, szakszerűségével és tar-tózkodásával nyul hozzá a kérdéshez és talán megbocsátotta volna, ha ilyen uton jut el azok-hoz a következtetésekhez, amelyek könyvének alapeszméjét adják. Azonban Blum Leó mint világi mutatkozik be könyvében. Megállapítá-sait nem elvi okfejtésekből vonja le, hanem szubjektív élményeiből s ha az ember végig-olvassa ezt a könyvet, az az érzése, hogy nem egy hatalmas világhatalom vezető politiku-sának vallomását olvassa, hanem egy újkori Casanova galáns kalandjait.

Micsoda végzetes süllyedés, hogy Francia-

HULLÓCSILLAGOK

Meg se nézhettük egymást úgy, mint mások, Egymás szemében. Nem dalolhattott Szívünk a vágyak zengő mámorában: Nem ragyoghatott álmok teljesültén Szemünk csodáknak fénylő sugarában, Kezem kezébe nem fonódhatott, Szíved szívemen nem doboghatott — Valami ősi, titkos rendelésből, Amolynek titka rejte van előttünk, Az idegenség hulló fátyolán át Egy pillanatra döbentünk egymásra Lélek-szemekkel. Aztán mennünk kellett Kétfelé-futó sorsunk messzi útján Új célok, álmok, fájdalmak felé.

Fáradt utamat az utad elé,
Ki tudja, milyen titkos végzet üzte?
Ki rendezte, hogy a felvillanó fényben
Meglásd az arcomon, hogy meglássalak,
Ha idegenül kellett elbucszunk, —
Ha nem mehetett egy-úton a sorsunk?
Tán csak azért volt bús találkozásunk,
Hogy bennünk a vágy mindörökké égjen,
Hogy égő bánat mindig ostorozzon,
Hogy azután szemünket könny fűrössze.

Sorsunk, lásd, csak egy percre futott össze:
Mint tűnő fények árnyas éjszakákban,
Feltűndököltünk, aztán éjbe hulltunk...
Hullócsillagok sorsa volt a sorsunk.

GAÁL BELA

Tiszta látóhatár

Bármennyire is zuhog az eső, az erőtlen BOSCH-abláktörő-fáradhatatlanul s hang-talanul nagy és telje-sen tiszta látóhatárt biztosít. Bármilyen ma-kacs kód is fekszik rá az utakra, bármilyen sötét is az utcafordulóknál az éjszaka — a BOSCH kód- és utfor-dulat-lámpa biztos se-gítséget nyújt, mert mélyen bevilágít és nem vakít.

BOSCH

A legmegbízhatóbb BOSCH alkatrész minden jármű részére. Minden szaküzletben kapható.

LEONIDA bucurești és vidéki fiókjai.

ország mai miniszterelnöke a nagy memoirek hazájában ilyen vallomással lépett a világ elé! Milyen megalázó lehet a francia nemzetre, hogy amikor élethalálharcot folytat az elnéptelenedés ellen, amikor állami prémiumokkal akarja megakadályozni az egyre katasztrófáli-sabb méreteket öltő gyermektelenséget, szüle-tésűködést és egykét — ugyanakkor az orszá-g legmagasabb politikai tényezője, aki nagy nemzeti célokat lenne hivatott megcsillogtatni — a szabadszerelm, a nemi kiélés és erkölcsi szabadság mélységei felé mutat. A *Journal des Débats* cikkéből a francia nép szegyenke-zése szólal meg Európa felé.

A francia sajtó csípős megjegyzésin kívül a világsajtó is élénken kommentálja Blum Leó legújabb kalandját. A keresztény lapok, ame-lyek hónapok óta harcolnak a népfrent-politika és erkölcsök ellen, most öngazoltan álla-pítják meg, hogy ez a népfrent-taktika vég-eredményben egy idegen faj erkölcsi nihiliz-musát akarja ráerőszakolni Európa keresztény népeire és a kulturbolsevizmus mellett most az erkölcsi bolsevizmust is be akarják csem-pészni a keresztény társadalomba.

Blum Leó kalandja a szerelemmel és a házassággal fellebbentette a fátylat arról a „haladásról”, „szellemi szabadságról” és „ma-gasabb humanizmusról”, amelyet a miniszter-elnök elv- és fajtársai képviselnek. A francia lapok kritikájából arra következtethetünk, hogy a francia nép nem kér ebből a „kulturá”-ból.

Kutyák lakomája

Varsóból írják: Lengyelországban különös módon hálálta meg egy gazdag gróf, hogy egy kutya négyéves kisfiát a vízbefúlástól megmen-tette. A gróf kihirdette a falujában, hogy az életmentő kutya iránti hálából ezer kutyát, főképp szegény emberek kutyáját, vendégül fog-ja látni. Egy meghatározott délután számtalan kutyát vezettek a gróf kastélyához, ahol a szol-gaszemélyzet kolbásszal és csontokkal vendé-gelte meg a csaholó vendégsereget. A nagy uszona-vacsora három óra hosszáig tartott, mi-közben a szolgák éberrel vigyáztak, hogy egyet-len kutya se maradjon ellátás nélkül és hogy a gyengébbeket az erősebbek el ne üssék a jó falatoktól. Mondanunk sem kell, hogy az ezer kutya óriási pusztítást vitt véghez cson-tokban és kolbászokban egyaránt

A pünkösödnek jelős napja

A karácsony havas, télvirágos, a húsvét menyasszonyi ruhába öltözteti a fákat, míg a pünkösöd, rózsás, illatos, vadvirágos. És mindig egyik ünnepkör a különleges egyházi vonatkozáson kívül, telve, átszőve népszokásokkal.

A piros pünkösöd vörösbeütés két napja már nyárbahajlik, zöld a határ, napsugaras a világ és egykoron, régen — de boldog idők is voltak azok — e napon eldőlt, hogy ki is legyen a legények legkülönbje, a király és ki a lányok legzebbje a pünkösdi királynő. Pünkösdi királyt és királynőt választottak e napon és e szép népes szokásnak agyonmodernizált csökevénye a ma is divatos pünkösdi királynő-választás.

Boldog-régen, várva-várt esemény volt a király és a királynő választás, mert a megkoszorúzott lány tényleg a falu legszebb lánya nevét érdemelte ki, a legzesebb, legerkölcösebb és szép volt, mint a kinyílt pünkösdi róza. A választásnál hiúsági szempontok nem jöhettek számításba, nem érvényesülhetett a protekció sem és így a győzelmet sohasem „peticionálták” meg. A legszebb győzött, az kapta a rózsakoszorút és a legyőzöttek már nem éreztek fájdalmat, mert kéz a kézben, körbe táncolva ünnepelték a pünkösdi királynőt.

Nem anyától lettél
Rózsán termettél
Piros pünkösöd napján
Hajnalba születél.

Mert mikor is születetted a falu legszebb lánya, az imáit választott pünkösdi királynő, ha nem ezen a piros rózsakedvű pünkösdi hajnalon.

A daliak között természetesen nem a külső ferfiasság biztositotta a királyságot, hanem az ügyességül parosult erő. A pünkösöd másodnapján hét határra szolo futtatások — amikor is szellel versenyzett a lovas — meghozták a győztest is és a gátnál ott pirult már rózsakoszorúval a kezében a pünkösdi királynő, hogy lilium kezével a győztes pünkösdi királyt megkoszorúzhassa. „Dicsőség adassék a győztesnek” — ujjongott a lelkesülő nép, a pünkösdi király boldog, büszke, mert nagy harcot vívott és győzött. Amde ezeket az egykori némes vétékezesekről már csak halvány emlékezés regél. Nyoma sincs már napjainkban. Emlékeket címosa az idő és a változás ontudat fejlődése pedig egyenesen megtiltotta ezeket a keresztény mezbe öltöztetett pogányos ünnepeket. Dugonics András írja is az életrajzában, hogy a pünkösdi pogányos ünnepi játékoknak már beülegett.

Csőkevényes, atalakult formájában azonban meg ma is találkozunk az édesen-bajos pünkösdi népszokásokkal. De ezek már levetköztek pogányos színezetüket, naivak, kedvesek és teletudatúak színepek.

Pünkösdi vasárnapja előtt, szombaton a falvakban, tanyáknál, már mindenhol iriseen mezei, tatarozott, ünnepi tiszta a ház külseje és zöld gallyak a kerítéseken, meg a kapukon. Zöld lombruhába öltöztek a házak, a közeli erdősegeket szinte letarajlik és pünkösdi vasárnapjára már kinyílt a pünkösdi róza is és azt várja csak, hogy haragos szirmaival leszakítsák. A házasszony ünnepi ebédre készülődik, de legnagyobb az izgalom az apró, bokorugro-szoknyájú kislányok között. Ővek a pünkösdi tizenéves ünnepek minden dicsőége, hiszen holnap pünkösdi királynő lesz az egyik, a másik a pünkösdi rigmusokat, píru a lányholmi arca és ahol csak meghaligatásra találnak ott ajándékot is kapnak. Bizony ajándékot. De sehonnán sem jönnek ki üres kézzel.

Régen régen a pünkösdi rigmus telve volt pogányos versekkel. Eredetileg bizonyára férfi szereplőkkel is játszották. Talán a pünkösdi királygá lehetett a vezérszólam, de az Egyház közbeszólt. Csak egy feltétellel engedte meg a pünkösdiést. Csak kislányok énekelhetik és a pogányos vonatkozású dalok helyett keresztény énekeket kellett mondani.

A pünkösdi játék szereplői ezután — mert már itt a piros pünkösöd napja — a tyukokkal keltek, laz és izgalom, a legszebb ruha mindegyikén, hófehér vagy rózsaszín, a hajukban szalag hancurozik, tiszta az arcuk és a fejükön rózsakoszoru. Négy-öt, tíz-tizenkét éves lányka indul utnak. Már reggel kikeresették egymást, tudják a dalokat, fujják is vízbebesen, nem akadnak el, nem dadognak és bárcsak egy hétig tartanak ez a „jelős” ünnep.

Előli megy a pünkösdi királynő vőlegénye (persze ez is lányka), utánuk fehér fátollal menyecskeken, bekötött fejjel a királynő és még két másik kislány. az egyik a zsákos, a másik a násznagy. Mindegyiknek különböző a szerepe, szép verseket mondanak ám, és amerre menedélnék, már nyílnak utánuk az ajtók és ablakok. — Jönnék a pünkösdiölők!

Minden ház ajtaja nyitva, láncan az ebek a gazdasszony meye ki elibjük. „Szabad-e pünkösdiölni!” kérdezik egyszerre, karban egyhangon.

— Hát persze, hogy szabad, csak gyertek bájjebb!

Szerényen, szépen, csöndesen, illedelmeskednek be. Rendszerint a konyhában állanak orgonásipos egyvonalban, píru az arcuk, várnak egy miatyánknyi csöndet, majd rázendítenek... A dallam ünnepélyes.

I.

A pünkösödnek jelős napja
Szentlélek Isten küldöttje
Erősítse mi szívünket
Az apostoloknak.

II.

Melyet Krisztus ígért vala
Akkor adta tanítványra
Mikor mőnne mennyországba
Mindönök láttára.

Az utolsó szót már elkapkodják és kiugrik az utolsó sorból a királynő. A legszebb róza ezen a kislányon szépül, talán ez a legbátrabb nyelvű is. Annak is kell lenni, mert most egyedül énekel.

I.

En kicsike vagyok
Nagyot nem szólhatok
Mégis az Istennek
Dicsérőfőt mondok.

II.

Gyöngé vessző vagyok
Mindönfelé hajlok
Szüleim kertjébe
Most nyílni akarok.

III.

Nem anyától lőttem
Rózsán termőttem
Piros pünkösöd napján
Hajnalba születtem.

De szépen is mondja Istenem! — gyönyörködik a ház népe, de most már a vőlegény ugrik

elő és folytatja a menyasszony énekét.

Végső befejezésül már nem is énekelnek, csak mondják kántáló szavakkal:

Zörgeti a kucst
Pénzt akarnak adni
Ha ötforint nem lösz
E se fogjuk vőnni.

Majd hirtelen mondják: Dicsértessék a Jézus Krisztus!

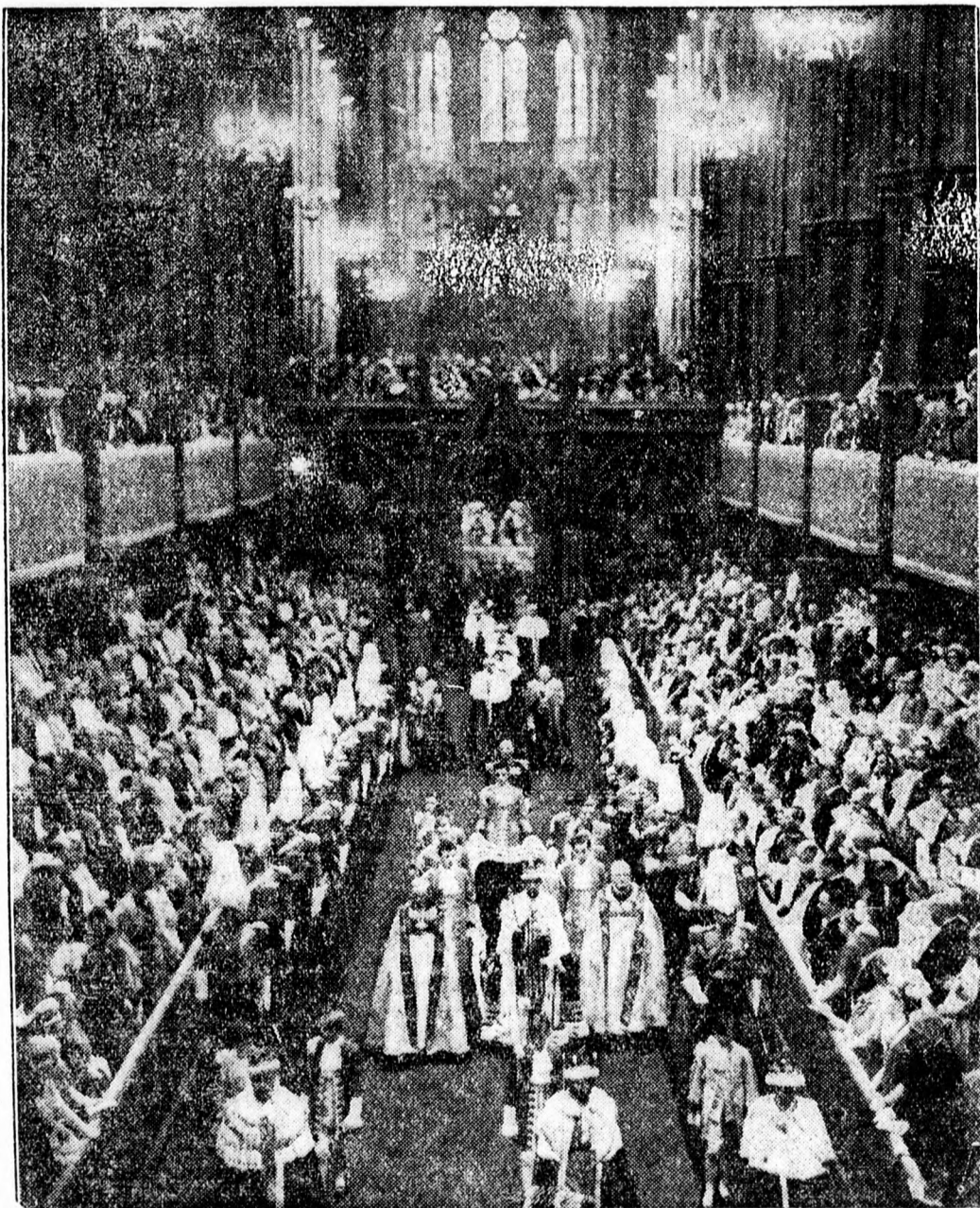
De már elnőmult a nótás ajkuk, előállt a zsákos, csörög a pénz a kezükben „adjon Isten ezórányit” mondják megegyszer és mennek már kifelé. Vége a pünkösödölésüknek, de sietni kell, sok még a ház, sok helyre kell betérni, de meg nagy a „konkurrencia” is. Minden utca ad egy-két pünkösdiölő csapatot és amelyik csoport ezómesebb, fülesebb, gyorsabb a lába, azé a világ.

A legédesebb látvány, ugy délfelől táru a szemlélő elé. Utcasarkokon mindenütt kivirágzózt, kirózsaszinesedett kislány csapatok osztozkodnak „mennyi a kereset?” — szólnak hozzájuk, de nem árulná el egyik sem. Egyik-másik csoportnak még uj cipőre is telik belőle, mert oly bőséges aratású volt ez a pünkösöd és csak az a kár, hogy egy évben csak egyszer esik ez a jelős nap...

De pusztul és mind ritkábban lehet hallani erről a szép és eredetien bájos pünkösdi népszokásról. A rohanó élet elmossa az emléket, a fiatalok már alig tudják a rigmusokat és csak az öregebbek éneklék már piros pünkösöd reggelén, nyitvafelejtett szájuk hallgatják, szép a dallam, örök és bizonyisten jólesik hallgatni.

Mi van ma, mi van ma
Piros pünkösöd napja
Hónap lösz, hónap lösz
A második napja.
András bokrétás
Feleségős, jó táncos
Az ura selyőmszál
Jómaga aranyszál
Jó mögfogd, jó mögfogd
A lovadnak száját,
Ne tipőggye, ne tapoggya
A pünkösdi rózsát.

Nagy Mihály Sándor.

Első rádió-kép az angol koronázásról:

a koronázási szertartás után az angol király és királynő ünnepes menetben vonulnak át a Westminster apátság Szent Edward kápolnájába

SICULUS:

TEMPI PASSATI

(NAPLÓRÉSZLETEK)

1904. évi tavaszától késő őszig csepp eső em esett. A Székelyföldre szakadt szaharai kötség lábán száritotta a gabonát, kiégette a fűvet. A selymés helyeken is csak valami hüvelygurdás széna termelt, ami megett a lovat.

Ekkor épült első plébániám az új paplakás. A pénzt a Státus adta, a hitközség csak a fuvarát s a tenyeres munkát. A faluban kiszáradtak a kútak, azért a messze folyó Küküllőből kellett hordani a vizet. Keserves dolog, különösen mezeti munka idején és ha ingyen kell végezni. A székely mindig gyűlölte a közmunkát, még az egyházat is. Ezért rongyos legtöbb templomkerítés és feneketlenül sáros minden út. És ezért van kevés becsülete az anyagi jómivolta szigorúan vigyázó papnak.

A vizet szállító szekerek egymásután gyűrődtek a kaptatós udvaron, az épülő házhoz. Az elnőtt szőru kis lovak hátán suhogott az ostar s melléje néha káromkodás is zuhogott. Sokat emlegették a világnak a keservét s a lovak anyját.

A mellettem haladók sötét pillantást löttek felém. Egető volt, mint a fekete kovából patlanó szikra. Pedig nem em ütöttem a szívükre az acélt, új ember voltam, még csak nem is ismerem őket.

Csodálatos a székely: a templomban a papot hódolva tiszteli, mint Krisztus küldöttjét, de kúrázza füléből Krisztus e mondását: „Melő a munkás az ő bérére.” Hát hiszen jó lenne, ha a pap kamrájába égi manna hullna s úgy epülhetne a parókia, mint a fecskékészek, a hitelek híre nélkül.

Az egetőden tűző nap köré felhők gyűltek: lesz-e idő, amikor a székely úgy érez, hogy a kötelező szolgáltatást nem a húsából tepi ki? E gondolatokkal tértem az iskolában hevenyészett lakásom felé. Jó messziről anyám hangja záporozott valakire, ilyen zároszókkal: „Uram, mondtam már, ne alkalmatlankodjék tovább! Takarodjék Isten hírével!”

Ugy látszik, nem sokat használt az útlapi, mert az úr, amint megpillantott, kibontotta képét, mint eső után a napraforgó. Mélyer meghajolt előttem és fájának minden rábeszélő képességgel Singer-varrógépet ajánlott részletfizetésre. Anyám nem szólt, de tiálomjaként állott mögöttem. A derűs képbe illeszkedve, valami kenetes szókat ékeltem anyám és a zsidó közé, hogy kettőjük között kiegyenlítődjék az ellentét.

Anyámnál az egyensúly rögtön helyreállott, hogy nem vettem gépet, de megadással jegyezte meg:

— Kár az ilyenekkel simán beszélni. Meglátod, fiam, ezek fogják megenni a falut.

Az emberek szeméből rám lőtt szikra sokáig égett valahol benn. A nép szegénysége és a szikra közötti összefüggés, mind világosabb lett. A „Rerum novarum” pápai körleveli is, (melyről a mostaniak azt hiszik, hogy ők fedezték fel), mélyen beleszántott a falu életébe. Szociális segítés, népjóléti intézmények, szövetkezetek, a tettek nevelt papság munkatervébe tartoztak. Szövetkezeti boltokban már lelkes papok gyakorolták a felügyeletet és ha szükség volt szappant, meg paprikát is mértek s végszükség esetén, a tetejébe még ostornyelvet is adtak. Az alkoholelleses gyűléseken a szónokok tüzzre itélték a szesz, de utána az „okosabbak” (és ezek sokan voltak), a korcsmákban vitatták meg a dolog célirányos voltát. Mind-egy, hogy nem voltak széles gyűrűzésű eredmények, fő az, hogy Székelyországba kovász került, mely tán ötven esztendő után tésztát fog keleszteni.

Voltak akkor is gáncoskodók, kik faji alapon nem hittek a sikerben, vagy inkább a nyugalmi állapotot akarták menteni faji alapon.

— A német példára hiába hivatkoznak, —

mondták. — A német született szövetkező, két ember már egyesületet alapít. Ott a koidusok is császárbajuszt viselnek s trombitaszóra joy-lulják el az utcasarkokat. Ez a kielt fájnak a bogara. A letterős, egyenként tervező magyar fájnak a lábát igen száritja a német eszma. Nem lehet uniformizálni, amint nem lehet a úlébából. Nem lehet szövetkezőbe tömöríteni, amint nem lehet a Hargitát s a kukoricát, a fat s a villámot, a muszkát s a lengyelt.

Ilyen vezercikk-izü elmelkedésbe habarított az a bizonyos szikra.

De csak legyen kész a papház!

Az anyavárosban székelt akkor a „Székelyföldi Kirendeltség”. Ennek volt a leutása, hogy a keservekre valamit csepegtessen. Lent kezdette a munkáját: a fajtjukokon s a fajmalacokon. Ezeknek legtöbbjét tovább-fajoztatás nélkül meghízaltta s megett a székely. Azután nemesüeti zabot osztottak. Ez átmentődött mostanra, de visszakorcsosulva, mert a székely tovak ma is keveset nyertenek.

A fejlődés jökán a nyugati szarvasmarha következett. Ennek volt a legnagyobb sikere. A nagyobb súlyt es a több levert kiirtottunk mindenféle fehér marhát. A legelőt s a havasok tarka szájai kepet mutattak.

Érdeklődni kezdettünk a műtrágya után is. Játsva tanulta meg a székely a foszfor, kalcium, nitrogén s hasonló vegyi kifejezéseket, amik legkifejezöbben a búzakarász duzzadásában és a merszőld here dús termésében mutatták meg az erejüket. Ez volt az igazi szemléltető oktatás.

Igy indult el a század elején földünk megtermékenyítése.

A krónika kedvéért meg kell említeni, hogy a papság az élen járt. Vezetett, nemcsak a félérebb kenyérért, hanem hogy a feleszű és két-eszű, a gyávaságig lapulva tűző és a Niebelungenlied-i fokra felhevülő, utálatos és csókolni való fajtát ne lássa sírni.

Aztán a paplakás készen lett. Hetedhét faluszerte dicsekedtek a hitelek, hogy micsoda palotát építének a papnak. Azt még nem tehettek hozzá, hogy meg is érdemli, ennek az útját csak akkor kezdettem taposni.

ÖKÖL

Mégis nagy úr az emberi ököl.

Véres papírral, rézabronccsal, karddal

Megmérkőzik mérföldes hatalmakkal.

Vág, simogat, szúr, gereblyéz, pöröly...

Mert hát nagy úr az emberi ököl.

Megölte Nérót. Forradalmakon

Vérszaglászóan sunnyogott keresztül.

Nem torpant meg a római keresztül.

Szentek nyelvére ráütött. Vakon

Táncot járt ködös temetéseken

Es temetett a lakodalmakon.

Allattá tette Heródes királyt.

Párducszívat csempészet Hannibálba.

Epét öntött pár Kleopatra-szájba.

Világrészeket összekalkulált...

Istenné tette villámoló magát.

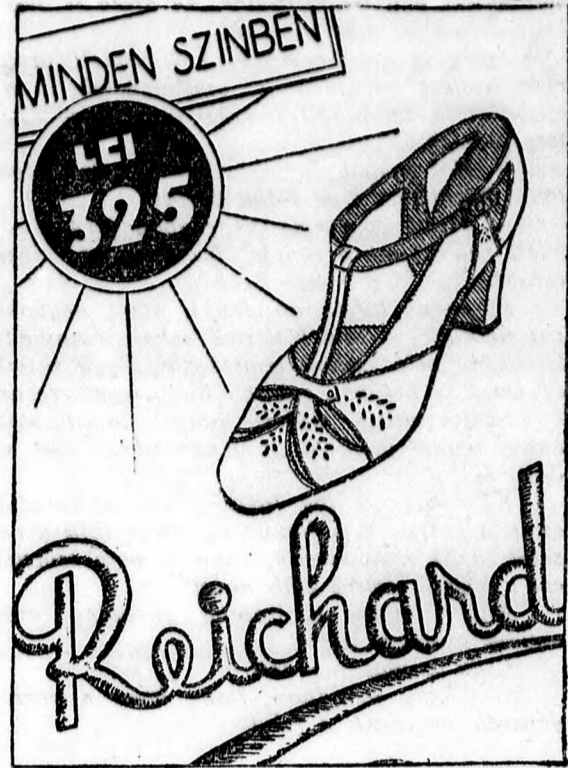
Előtte néhány diktátorka hódol.

A brit király is meghajol a trónról

Szavára, mint az önzetlen barát.

Ördöggé tette förtelmes magát.

VÁROSI ISTVAN

Sok utánjárás után, egy szép őszi napon kiszállt a faluba harmadmagával a kirendeltség vezetője, Dorner Béla. Előkelő úr volt, József főherceg jószágfőosztályosának a fia. Igen szíven viselte a tejszövetkezetek alapítását.

Három falu embernépe várt rá a tágas iskolateremben. Pózoló határozottsággal tartotta előadását a tejszövetkezeiről, a teavaj nemzetközi piacáról. Az iskolatáblán krétával számította ki a telen évi tejhozamát s a vajért járó összeget. A hallgatóság hűledezett a nagy szám láttán s mindenki a saját tehenére gondolt, amelyet aranyba kellene foglalni. A szónok, hogy közvetlenebb legyen, szafios gazdasági viccekkel is fűszerezte előadását, ami mar is gömbölyűre hízaltta a falu népet.

Utána egyik kísérő társa a tej hasznából kifizetett minden közterhet, mint egy mellényzebből. Ez is nagyon tetszett.

— Értelmes, jó nép ez, csak bánni kell tudni vele, — sügta nekem Dorner.

Mikor ez a nép úgy érezte, hogy rátalált a Firtosvára rejtett kincseire, akkor a harmadik előadó a tejszövetkezeti befektetésről, az üzemi költségről, a gépekről kezdett beszélni. E ponton siri csend lett, minden fül erősen a beszédbe hegyeződött. Egyik kíváncsi nem állhatta szó nélkül:

— Osztan azt a sok gépet kinek a köccségein hozzák ide? — kérdezte, hangjába sok gyanakvást vegyítve.

A tömeg mozogni kezdett.

— Eppen erre akartam kitérni, — szólott az előadó. — gépeket az állam adja önköltségi áron. Azaz, tisztán csak az előállítás árát fizetik a szövetkezetek részletekben. Többet egy fillért sem.

— De vajjon, így igaz-e, uram? — növelte a gyanakvást egy másik kételkedő.

Dorner indulatosan, de jóakaró megnyugtatóssal közbeavatott:

— Így lesz, én mondom!

Mégsem nyugodtak meg, többen rázták a fejüket s az előadó további szavai morajlás kísérette. Hol jelekkel, hol suttogással és arcjátékokkal értekezésbe fogtak. Talán a méhek tisztázzák egymás között ilyenformán a megbolygatott helyzetet.

Dorner feszengett és köhécselve, ellenségesen nézett az emberek érthetetlenül hullámba kavardott szemébe.

Magam közzük léptem, izgatottan kérdözve e csúfság okát.

— A Singer varrógép plébános úr! — jelelték többen.

Megdöbentem és elveszett a tejszövetkezetbe velet minden reményem.

Az történt, hogy a mult évben, az a bizonyos varrógépes „úr”, sok asszonnyal igazoltatta, hogy körüljában őket is meglátogatta. Mind megrendelő-lapnak írtak alá. A per és egyebek kikerülése miatt a megérkezett gépek árát valami mélységes, konok keserűség kö-

zött banki pénzzel kitizették, de azóta is ököl-be szorítva maradt a kezük.

Amíg ezeket beszéltem a kirendelt uraknak, az alatt egymásután szállingóztak ki az emberek a teremből. Dorner ingerülten kiáltott utánuk:

— Hát magok, nem tudnak különbséget tenni közöttünk s a zsidók között?

— Mind egyforma nadrágban járnak! — felelt néhányan a röheje között egy alávalóan ostoba.

Es ment kifelé mindenki, ment nagyobb zaj nélkül. A földet nézték sokan, amibe a konokság bele szokott temetkezni. Egyik-másik az orrát is befogta, mintha bűdösséget érezne.

Szétszórtak mind, amint szétfeszített annyi nemes gondolat, ami az ember agyát telítette.

Es még szét fog foszlani sok-sok illuzió, amíg a csapások, a kínok, az élethajszák a vezetők mellé nem terelik, vagy el nem temetik ezt a máris stráni való népet.

Mikor letörve lakásomba mentem, már anyám mindent tudott.

— Csak annyit mondott.

— Ugy-e mondtam, fiam, hogy a varró-gépesek megesszik a falut!

*

A Hargita hét lakat alatt őrzí kincseit, mint a mesebeli kalifa. Pogány világok óta nyitogatja a székelly a lakatot hol fűrésszel, hol csákánnyal. A nagy küzdelemben kenyeres jó pajtások lettek ezer esztendeje és ők megértik egymást. Fuldások idején barlangba rejti pajtását, haktikásoknak ezerjófűvet ad, a csúzt bűdös kénnel gyógyítja. Mosolyogva kínálja bölcsonkát a deakát s koporsónak is juttat eleget. Az elégedetlen kezébe vándorbotot nyom. Az erősakosoknak visszaüt. De ha megsebzett valakit, pazar jószívű, mint egy magyar nábob: kérészekkel gyógyítja a sebeket.

Ugy is szereti a székellyt az a sejtelmes vén óriást, hogy örökön a térdén ül, hallgatja bús es vig meséit, tőle kérdi meg a holnapot s a holnaputánt.

A múlt század legvégén sokat búvárkodott a nagy titokzatos mélységeiben. Nagyfalú jegyzője: Dániel Károly. Csak a hat gimnáziumot vezettek fajtájából való volt, de éles esztét az élet könyve tömítette. Leginkább az alig járható zárthelyeket kereste, hogy koronkint elbeszélgesse a pogány sziklával. Mert költő is volt anélkül, hogy valaha verset írt volna. A toronymagasságig egymásra hányt sziklák mögött, a milliárd-mázsákat gurító erőket érezte, mindent lenyűgöző hatalommal. A sziklák alól kibuggyanó kellemes sós ízű vízben a nagy teher alati kinlódó föld könnyét sejtette. És elragadtatással nézte, hogy a vidék fölött járó nap micsoda leírhatatlan színorgiákat rendezett a fák levelein, a sziklák moháján, a Vargyas-patak futó vizén.

— Nézte, ősem, — mutatta nekem egyszer a perről-percre változó képeket, — az Isten így néz festőn!

Sebők Imre dr

Öt világrészen keresztül

rajza

Erősi Károly előszavával.

Ara 140 lei és portó.

Öt világrész csodái, káprázatos szép-égei, lüktető élete domborodik az olvasó elé ebben a könyvben. Az ifjuság számára írta Sebők Imre, a nyitott szemű, tudni vágyó ifjúág számára, amely mesteri vezető segítségével ismeri meg a világot ezen a könyvön keresztül. — Felhívte a figyelmet a szórakoztató olvasmány. Eredeti helyszíni fényképfelvételek gazdagon illusztrálják a kötetet, amely a Szent István Társulat kiadásában már a harmadik kiadást érte meg.

Kapható: Könyvosztályunkban

Akkor vettem észre én is, hogy a természetet látni kell tudni. És később, mikor a festéssel is kezdettem foglalkozni, rájöttem, hogy a vén jegyző impresszionista volt anélkül, hogy valaha ecsetet fogott volna a kezében.

Ennek a léleknek ösztönös sejtélméi voltak s ezekhez nagy tervek is készített.

Egy szép napon Budapestre küldötte a sós vizet vegyelemzésre. Itt a tudós tanárok kimutatták, hogy a gleichenbergivel egyenértékű Niederseltersnél cseppet sem áll hátrább a Hargitanak eme kincse.

Erről nevezte el Dániel a vizet Székelysellersnek.

Ezentúl még szebbnek látta a vidéket. Képzletben benépesítette a sziklákat nápolyi vilákkal, a Selters vizet pedig máris százezer liter számára szállította a kontinensre.

Egyelőre csak köpübe fogta a vizet és erre rézburát helyezett. A burából kitörő szén-sav révezetesen bömblött, mint egy letepert pogányisten.

A forrás és a vidék még a szomszédos községé volt, de azért Nagyfalutól út tervezett a forrásig. Nem mérnökök készítették, hanem csak falusi székellyek, akik buzela földismetan és köbméterei számítások nélkül ismerték a hajlásokat, a legrövidebb irányt és a legkevesebb munkalehetőséget.

A tervezések nem maradtak titokban. A szomszédos Dobogón, koloniában üdülő szászok megneszelték. Különbözn is látták, hogy a vidék szép, a víz jó, a levegő mérsékelt, a fű még késő ősszel is szép zöld s kődobásnyira a pipacos búzaföldek beleszelidülnek a a lankás mezőkbe. Igen-igen megtetszett nekik s gondolatban már is megszületett az újabb szász kolónia.

Szakkbízottság szállt ki, hogy a vidék mineműségéről helytálló véleményt vigyen. Dániel épp akkor cirkalmazta őt székellyel a kanyargós utakat. Hüledezve pillantotta meg az ismerős urakat, tisztában volt a tervükkel. Nyomban közéjük elegyedett és egymémely minémű beszédek után, ő maga terelte a szót a szászok terve felé.

— Ezt akarják megvenni az urak? — mondta. — Hát az igaz, hogy a vidék tetszetős, de hogy jönnek ide? A sziklákat nem lehet eltaszítani, repülőgépen pedig most mesterkednek. Hát vegyék meg, ha van milliójuk az útkészítéshez.

A székellyek is erősködtek és rontották a szászok kedvét. Beszéltek az itt tanuló mérges kigyókról és egyekről, amiktől soha sem biztos az ember élete.

Addig mesterkedtek, amíg a szászok kedvüket veszítve tovább álltak. Másnap pedig Dániel Lánckzy Sándor bányatulajdonossal együtt megvásárolta a Székelysellers-t a hozzátartozó 76 hold területtel együtt.

Aztán a székelly csákányok megnyitották a Nagyfalutól három kilométerre menedékesen kigyózó utat. Néhány ezer koronába került csak, Danielnak ez is sok volt, de az álmok teljesüléséért még mindenki áldozatot hozott.

Ahogy az út elkészült, kettesben jártuk meg a vidéket. Lelkesedéssel beszélt a majdan kifejlődő életéről. Szemében az alkotás vágya égett, hangjában a sorrentói dal csengett.

— Ide fog épülni a tudószanatórium, — mondta. — Itt végig a Vargyas mellett lesz az angol park. Ott a sziklák tetején a paloták sorakoznak. A kút mellett német gyártási gépek fogják felfogni a szénsavat.

— Vén álmodozól! — gondoltam.

— De ne higgye, hogy én csinálom meg. Nekem erre módóm nincs s nem is fogom azt megérni, — folytatta. — Az én részem, a fél tulajdonjogot a Kat. Státus fogja örökölni. Annak van pénze, vannak mozgékony tervezői, akik fel fogják tártani a világnak ezt a panorámát.

És csakugyan a Státus lett feleltulajdonos

Az idők múltak, a világháború lezajlott, az anyagi eszközök odalettek, a Selters forrása mellett épített faház omladozik.

Csak a kőút maradt meg, amelyen koronkint két bús öszvér kis szekérrel szállítja az anyarórosba, a Státus főgimnáziumába a székelly fiúk részére a Selters vizet.

Tavaszkönyha

*

A primörök valóban olyan drágák, hogy joggal nevezhetők aszáróknak. A hosszú tél után mégis be kell iktatnunk étrendünkbe ezeket is, noha csak módjával tehetjük.

*

A fiatal hagyma kitünő ízesítő és változatos-ság rántotta elkészítésénél. Vagdossuk meg, futtassuk át zsírban és úgy öntsük rá a habart tojást. Ugyanilyen finom és szép a snitlinges rántotta is.

*

A hónapos retek aludttejjel és fekete kenyérel, kitünő vacsora. Főzeléket is készíthetünk belőle, a következő módon: A retkeket kicssé lekaparjuk, megmossuk és karikákra vágjuk. Megpároljuk vajban, sózzuk, borsozzuk, kevés lisztet hintünk rá és felerejszítjük hús, vagy tejfeles lével. Gyorsan készül, nem szabad megpuhulnia. A gyenge levelek egyrészt elvagdossa szintén vele pároljuk. Tetején tükörtőjással stílusos tavaszi vacsora.

*

A spárpa már komoly főzelék. Olcsón kaphatunk egészen vékony, vagy törött spárgát. Ebből készíthetünk levest, vagy felfújtat, ahol nem fontos a spárpa vastagsága és szépsége. Ime, a megfelelő recept hozzá: 3 deci tejet forralunk és ha forr, belefőzünk 6 deka lisztet, kevés sőt és keverés mellett sűrűre főzzük, majd kihűtjük. Habosra keverünk 4 tojássárgáját 7 deka vajjal, belekeverjük a lisztes tejpépet és 4 habot. Vajazott tűzállótól aljára fektetünk tetszés szerinti mennyiségű sós vízben főzött spárgát (kb fél kg elegendő), ezt a keveréket ráöntjük és sütőben félórát sütjük.

Kitünő vacsorát ad a tojás és spárpa szerencsés találkozás.

Tűzállótálban alul fektetünk fél kg főzött, elvágott spárgát és leboritjuk keményre főzött tojáskarikákkal. (6 tojás.) Leöntjük holland mártással és sütőben 10 percig sütjük, forrón tálaljuk.

*

Hollandi mártás. Két levesmerő kanál spárpa vízébe teszünk egy kávéskanál citromlevet, két nyers tojássárgáját, 10 deka vajot, sőt és addig verjük a habütben, amíg felfort.

*

Tiroli tojás. A tűzállótálaterősen kivajazzuk, vagy kiszirozzuk és vékony zsemlyeszeletekkel kirakjuk. A zsemlyére vékonyra vágott felemlentáli szeleteket rakunk, azokra tojást ütünk és sütőben addig sütjük, amíg a tojások elkészültek.

*

A zöldborsó magában még költséges főzelék. De ebben a finom rizsotóban sárgaréppával, vagy karottával olcsóbbá téve, nagyon megfelelő. Adjunk salátát melléje és hústalan ebédünk finom lesz.

*

Főzelék rizotto. Külön-külön párolunk zsíron negyed liter zöldborsót, 40 deka karottát, 3-4 fiatal kalarábét, kockára vágva. Külön párolunk 35-40 deka rizst. Ha a rizs félig elkészült, összevegyítjük a főzelékekkel, sózzuk, adunk hozzá finomra vágott zöld petrezselymet és igen lassú tűznél fedő alatt készítjük el. Tálalásnál reszelt sajttal megszórjuk.

*

A spenót már nem primör, azonban változott formákban újdonságnak számít.

Spenótpudding. 4 zsemlye héját levágjuk, belét tejben áztatjuk. Fél kg spenótot megtisztítva a szokásos módon megfőzünk és szítán áttörjük. Keverünk 4 tojássárgát 8 deka vajjal, hozzákeverjük a kinyomott zsemlye belét, az áttört spenótot, 2 evőkanál reszelt sajtot, egy kanál morzsát és végül a 4 tojás habját. Vajazott és lisztezett puddingformában háromnegyedórát főzzük, tálalásnál olvasztott vajjal öntözük meg és sajttal szórjuk.

Spenótszeletek gombamártással. Fél kg főtt spenótot finoman megvagdossuk. Megpároljuk negyed liter rizst és összekeverjük a spenóttal. Adunk hozzá egy egész tojást, sőt, borsot, reszelt vöröshagymát, morzsát és olyan pogácsákat formázunk belőle, mint a darált húsból. A pogácsákat lisztben megforgatva, forró zsírban kisütjük. Melléje gombamártást adunk. A gombát megvagdossuk zöldpetrezselymes zsírban, 10 percig pároljuk, lisztezzük és húslével, vagy vízzel felerejszítjük. Ha vízzel végezzük a felerejsztést, legálább felényi tejfelt adunk hozzá.

*

A prokeril, vagyis a fiatal méregzöld apró kel is látható a piacon. Feltétlenül forrázzuk le elkészítése előtt, mert különben vad ízű lesz. Legjobb elkészítése, ha a szokott kelkáposzta főzeléket készítjük belőle és a leveleket főzés előtt elg apróra elvagdossuk.

A rózsá jegyében

*

A pünkösdi rózsá jegyében ünnepelünk és na szemünkkel végigsimogatjuk a Teremtő párdnyit és mégis hatalmas alkotását — a kis rózsaszálat. — valahogy akaratlanul elsimulnak homlokunk gondbarázdái és ez a csepp vöröspiros pünkösdi rózsá több gyöngédséget, szeretetet, hitet varázsol jégesap szívébe, mint esernyi erkölcsnemesítő szóbeszéd.

Várdzsvesző ez a kis rózsaszál, amely, ha megérinti népünk összezárkózó szívét, akkor kiárad belőle a mindent és mindenkit átölelő szeretet.

A magyar szív nagyon tudja szeretni a virágokat. Falusi, kisvárosi magyar udvart el sem lehet képzelni virágoskert nélkül. A kis-kertben koratavasztól késő őszig tarka változatosságban a legszebb virágok illatoznak, pompáznak színesen. Most is kedvesen ülnek ki fejüket a zöld levelek közül a piros pünkösdi rózsák...

Es a városokban, hol a szorgoskodás, az üzleti érdek minden talpalatnyi helyet pénzé tette, — ha máshová nem — az ablak kőzzé, az erkélyre, a folyosóra helyeznek virágszerető aszonyaink és leányaink egy-egy cserép illatozó virágot...

Es a nagy virágszerető nemcsak a nép szívében, külső életében, hanem a telkén keresztül a nyelvkincsében is megnyilvánul és ha valakit, vagy valamit nagyon szépek, nagyon kedvesnek talál, akkor kedvenc virágának valamelyikéhez hasonlítja...

Nem ritka a virágszálam, tulipánom, rozsmaringom becézgetés, de legtöbb változatban talán mégis csak a rózsát használja kedveskedésre a magyar ember.

Érdekes, hogy maga a rózsá szó nem is magyar eredetű, mégis annyira meghonosodott nyelvünkben és annyiféle változatban szerepel szólás-mondásainkban. A szép leányok „rózsabokorban jöhettek a világra” és rózsaszámban látják a világot, ha a rózsájuk rájuktekint. Rózsás kedvű újak isznak egyetlen rózsaszálatuk egészségére, akivel de sokszor is találkoznak az árnyas rózsasaluga reájuk boruló sűrűjében, ahol lángrózsák nyílnak a leányarcokon... Éjszakánként rózsás álmok, rózsás csókokkal kerülgetik az ábrándos szíveket. Holdesztözte májuséjszakákon meg szomorúan sir a hegedű, oly szíveperesztően „hullatja a rózsaszálmát” és „tölti meg a határt pünkösdi rózsával”. De akkor sem búsul olyan nagyon a magára hagyott violaszál, ha másnak visz rózsacsokrot az egyetlen, hiszen tudta előre, hogy „ninesen rózsá tövis nélkül...”

Oly szépen vonul vasárnap a rózsafasoron át a fiatalság a templomba. A leányok kezéből ilyenkor nem hiányozhat egy rózsaszál és a „Rózsakoszorú” imádságoskönyv. Nem is volna teljes a kép, ha kezére rá nem csavarná gyöngyszemű kiskeresztű rózsafűzérjét. A legények meg természetesen egy-egy rózsabimbóval kalapjuk mellett várják a beharangozást a templom előtt és a kicsit késve érkező Rózsika pírulva megy el közöttük...

Hűsétkor meg nagy a forgalom a patikában, azt sem tudja szegény „patikárius”, hogy melyik legénykéknek töltsé meg hamarabb iocsolóújjegjét illatos rózsavízzel. Nagy a versengés, hogy kinek i. tesz több hűsven keresztmánya a rózsafaradikában, amit az ezermester nagyapó faragott az ablak alatti kiszáradt rózsafából...

Egész kis életképes lehetne összeállítani ezekből a rózsás szavakból, virágos jelzőkből. Poéta-lelek még verset is fabrikálhatna belőlük, de nehogy a fűzapoéták hibájába essen: a szávirág is csak módjával illő...

Marjalaky Tibor.

Olvassa el a Scherk arcvíz üvegen levő könyvecskét. Látni fogja, hogy csak az alaposan megtisztított bőr friss és szép, csak ez bír az egészséges szépség vonzóerejével. Scherk arcvíz tökéletesen megtisztítja a bőrt és az arcot ruganyossá, gyengéddé és rózsássá teszi. Üvegek á
Lel 62.103,164,300,473

Ez a könyv megad minden felvilágosítást

SCHERK PARIS - BERLIN - NEW YORK

Ady Endre szűzmáciás levelezőlapja...

Érdekes írások a nagy költő cluji rokonainál

Bucuresti, május hó.

Ma már értékes emlék minden kis feljegyzés, ami Ady Endre életének bármily jelentéktelen eseményére világít rá és erekljeszámba megy minden sor írás, ami a lángeszű, szerencsétlen sorsú költőfejedelem kezevonása. Azért érthető kegyelettel őrzik az Ady-nemzetség Clujra származott s onnan nemrég Bucurestibe költözött tagjai azt a levelet, amelyet a költő 1912 táján írt Párizsból rokonának, Ady László akkori joghallgatónak, néhai Ady Sándor vasuti főfelügyelő fiának.

Kissé távoli a rokonság, ami a költőt a cluji Ady-családhoz fűzte. Az érmindszentiek úgy látszik, nem is tudtak rólok. De a cluji Adyak számon tartották, hogy hányadizigleni az atyafiság s Ady Sándor, noha nem nagyon tudott megbarátkozni nagynevű, távoli unokaöccsenek költészetével, büszkén emlegette, hogy az Ady Endre nagyapja és az ő nagyapja édes testvérek voltak.

„Diósadi” a család nemesi előneve s a nemesesség bizonyítására és a családfára vonatkozó adatok kutatása hozta össze Ady Endrét a cluji atyafisággal — egy levélváltás erejéig.

Ma már nem tudja a család, hogy pontosan hogyan is kezdődött ez a levelezés, mert Ady László még a háborús években meghalt. De úgy emlékeznek, hogy a fiatal joghallgató, aki az Ady-költészet nagy rajongója volt, közölte egy ízben a költővel a cluji Ady-ág létezését, sőt azt is megírta, hogy a közös diósadi előnévre s az Ady-ösökre vonatkozó adatokat gyűjtött a cluji levéltárakban és az egyetemi könyvtárban. Ady Endrét, aki, mint ismeretes, büszke volt ősi nemesi származására s akit a maga vérségi összetétele is érdekelt, örömmel értesült a családfa-kutatásról és kérte öccsét, küldje el neki a már meglévő adatokat. Ady László sietett is eleget tenni a kérésnek s erre válaszul kapta a költőtől az alábbi köszönő sorokat:

Kedves László öcsém, köszönöm kedves, páratlanul lelkiismeretes nagy munkádat. Majd megszerezem a még lehető, hiányzó adatokat. Add át szerető, rokon üdvözlétem édesapádnak. Az én apám az az Ady Laci, akit ő ismer s már meg is irtam neki, milyen kedves rokonokra lettem. Ha visszatérek Magyarországra, majd föltétlenül meglátogatlak benneteket. Üdvözöl szerető rokonod: Ady Endre.
Kedd, Páris 15 R... de Constanti-nople...

A megsárgult, kihalakú levél utolsó sorai-ban elmosódtak, leszakadoztak Ady Endre

jellegzetes, nagyon olvasható, szélesen rótt betűi.

Őríz még özvegy Ady Sándorné, illetve leánya, Ady Lili, férjezett Zikely Ernőné egy másik Ady írást is: egy képes levelezőlapot, amely 1914-ből származik, mikor Ady László az orosz haretérről hosszabb ideig nem adott életjelt magáról s a család aggodott már miatta. Ady Sándor levélben kérte meg az akkor Pesten tartózkodott Ady Endrét, nézzen utána a veszteség-újsorokban, nem szerepel-e azokban az ő fia?

A költő nem hanyagolta el a dolgot; pár nap múlva válaszolt és pedig egy Szűz Máriát ábrázoló művész-lapon, közölve, hogy nem találta a veszteséglistán Ady László nevét. Ma is löpreng rajta a család: vajjon milyen lelki mozzanat küldetett Adyval éppen egy Szűz Máriás levelezőlapot.

A látogatás azonban, amit Ady Endre Párizsból írt levelében megígért a cluji Ady-családnak, sohasem következett be. Személyesen nem is ismerkedtek meg, a clujiak Ady Endrével. Ady Sándor ugyan egyszer, Clujról Oradeára utaztában a vonaton találkozott vele. Mint egészen fiatal házast, Ciucán szállt fel a költő feleségével együtt ugyanabba az elsőosztályú fülkébe, amelyben Ady Sándor főfelügyelő utazott. Az öreg úr később bosszankodva mesélte, hogy rögtön megismerte unokaöccsét, de Ady Endre annyira nem vett tudomást jelenlétéről s oly feszelenül csókolózott a feleségével, hogy ő nagy-mérgesen lemondott költészetének felfedéséről s az ismerkedés örökre elmaradt. (j. b.)

RIADT KERDES

Még nem tudom ma, mit hoz majd a holnap: kárpítja mögött mit rejt a titok. Kemény kezekkel koporsót ácsolnak, vagy bölcsőt, hol fiam szunnyadni fog?

Még nem tudom, hogy onni kinnal, könnyen az utamat megjárni hogy bírom, s átúgrom-e még jégheggyel közönnyel az úrt, hol élvész minden földi nyom.

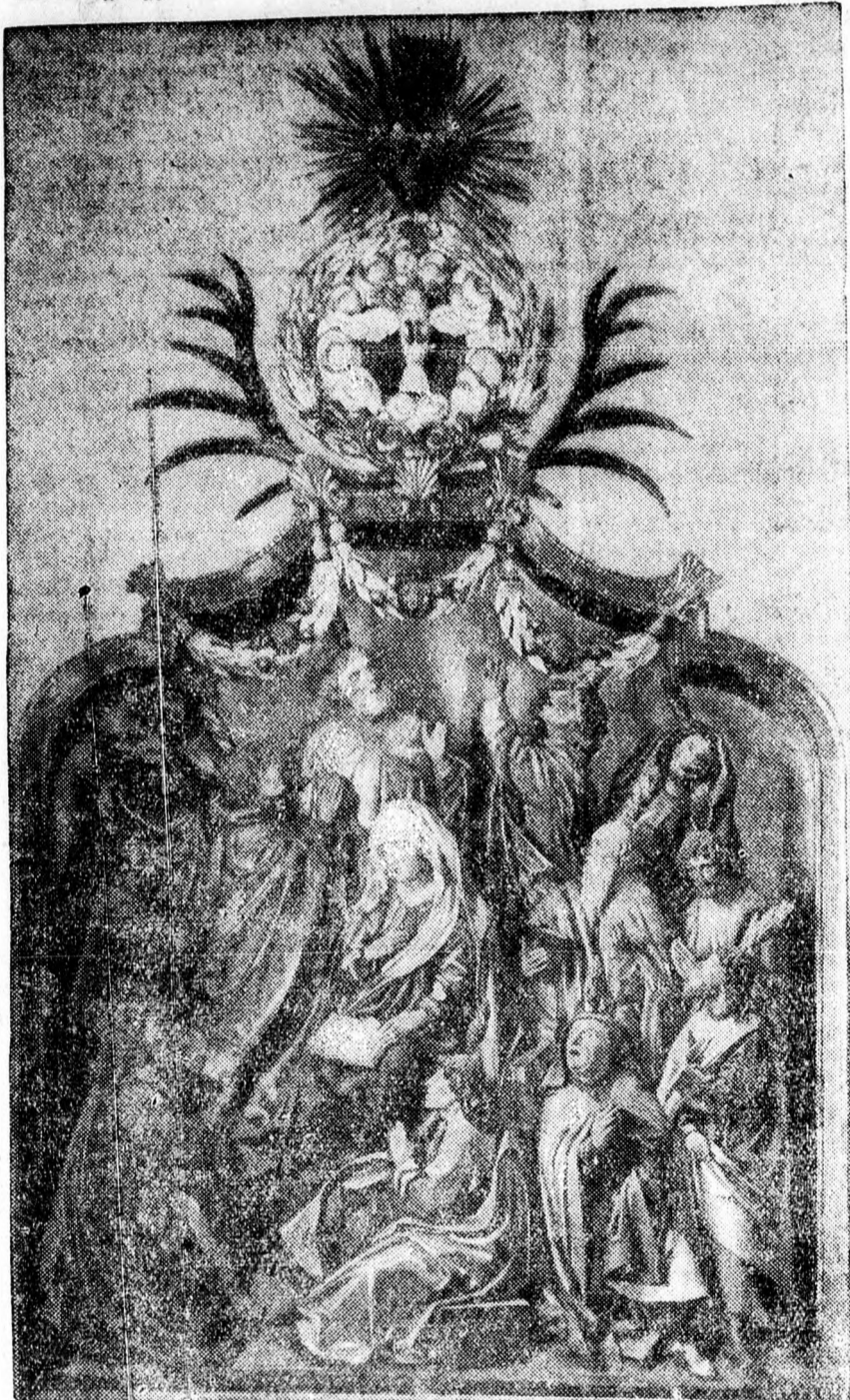
Vagy megtorpanok s belehullok bémán, mint szárnyszegetti, erőtlén kis veréb s a sok kemény harc s álmok omladékán két fáradt lábnyom — nem marad egyéb.

Még nem tudom ma, mit hoz majd a holnap: kárpítja mögött mit rejt a titok. Kemény kezekkel koporsót ácsolnak, vagy bölcsőt, hol fiam szunnyadni fog?

FODOR VIOLA

A pünkösdi lángnyelvek átvilágítanak a képzőművészen

Krisztus akarta úgy, hogy az Egyház emberekkel dolgozzék, emberi eszközökkel, — az ember lelkéért. A lélek felemelkedését, megtisztulását pedig mindig hatékonyan segítették elő a művészetek, elsősorban a zene és képzőművészet, a legnagyobb tömegekhez szólva; azután az irodalom és a költészet. A képzőművészet különösen alkalmas volt arra, hogy az ember lelkét fölemelje. Talán ezért is ábrázolták a legnagyobb mesterek képeiken, szobraikon Krisztust és az ő

E. Grasser domborműve.

életének különböző örömteljes, vagy tragikus jeleneteit, mert a művészet is a lélek tisztulását akarja elérni, mint az Egyház. Karácsony, húsvét, pünkösd mindig a lélek nagy egybefűzője volt a közös hitben és reményben és a pünkösdi lángnyelvek épp úgy átvilágítanak a képzőművészen, mint a betlehemi csillag iránymutató fénye.

A Jézus bölcsőjéhez zarándokló három királyok mellett a Golgota, a feltámadás, a dicsőséges mennybemenetel és a Szentlélek eljövetele sok gyönyörű festmény és szobormű alkotására inspirálta a világ művészeit. A legszebb ilyen műveket az olasz, német és magyar művészek produkálták. A régi magyar művészek közül kiváló volt M. S. mester, a tizenhatodik század igen értékes művésze. — akiről nevének kezdőbetűi közül, sajnos, nem igen tudunk többet — s akinek remekműveiből az esztergami bazilika őriz néhány igen értékes képet. Ő festette meg Krisztus utolsó földi napjait megrázó erővel és a Szentlélek eljövetelét, magasztos ihlettséggel.

Az olaszok közül Giovanni Bellini és Raffael alkották a legszebb Krisztus-képeket, Michelangelo és Leonardo da Vinci mellett. Bellinivel kezdődött a velencei művészet és Paolo Veronesével záródott; Raffael pedig külön korszakot jelentett az olasz művészetben. Sem előtte, sem utána senki sem festette olyan bensőséges áhitattal és szeretettel Szűz Mária alakját és Krisztus Golgotáját, mint Raffael.

Pünkösd, a Szentlélek eljövetelének és az Anyaszentegyház születésének és tanítói hivatása kezdetének emléknapja is sok nagy művész képén, domborművén jelenik meg. Mint ismeretes, a középkorban a

Szentlélek eljövetelét jelző szélzúgás jelképezésére evangélium előtt kiirtókat s harsonákat fújtak; a tűznyelvek jelképezésére pedig előbb égő kócot, később rózsát és ostyát hullattak a nép közé, majd fehér galambokat eresztettek szét a templomban. Ezek a jelképezések sorra elvonulnak a pünkösdi hangulatot, örömet, hálát kifejező képeken.

Gyönyörű domborművet faragott a Szentlélek tüzes lángnyelvek között való eljöveteléről Erasmus Grasser (1450—1518), német építész, szobrász és falfaragó művész, aki a késői bajor gotika egyik legnagyobb mestere. A híres müncheni táncpalota szobordíszit ő készítette 1480-ban. Finom munka a német reneszánsz mesterének, Hans Schüfteleinnek fametszete, amelyen, mint Grasser domborművein, a Szentlélek fehér galamb képében jelenik meg s az apostolok és a Szűzanya átszellemült arcaival fordulnak a fényzőn felé.

Maulpertsch Anton, a XVIII. század sokat produkáló nagy osztrák művésze, akit „osztrák Tiepolonak” nevez a művészettörténet, gyönyörű képet festett a Szentlélek eljöveteléről. Ezt a képet, amelyet a Sibiu mellett levő Orlat községben fedezett fel Vorbuchner Adolf ardeali s. püspök, ma az albaiuliai római katolikus püspökségen őrzik. Pasztellesen lágy színekkel, de mély árnyékokkal festette meg ezt a nagyméretű képet Maulpertsch. Alól térdelőalak fehér ruhája világít, a fehér fény felömlik az Ég felé tekintő Szűz Mária alakjára, amely felett a sötét árnyékból száll le a fehér galamb. A kép többi alakjai árnyékba vesznek s csak arcukon ömlik el az átszellemültség fénye. Maulpertschnek egyik legszebb képe ez s külön öröm számunkra, hogy itt őrizhetik Transsylvaniaiban.

A modernebb magyar festők közül Dudits Andor kissé pathetikusán, Baditz Ottó sok festőiséggel festettek pünkösdi hangulatu képeket, Molnár C. Pál és Buday György pedig gyönyörű, biblikus hangulattal telt fametszeteket készítettek a Szentlélek földreszállásáról. Ma egyre kevesebb magyar festő foglalkozik ezekkel a bensőséges, fölmagasztosító témákkal, s jól esik ilyen nagy ünnepeken visszaforgatni a műtörténet lapjait a múltba, amikor a művészi elhivatottság mellett belső hit is lángolt a művészekben.

A messze múltból példamutató ez a ma élők számára, akik tévován bolyonganak s nem tudják megelni az utat a fényforrás felé. Pünkösd világossága, fénye megtalálja az igazi embert s ekkor nem marad sötétben. Fekete halálmadarak káromgása helyett alleluja közben szálljon le közöttünk a fehér galamb, s hozza magával Pünkösd édes, derült örömeinek felszabadult hangulatát. Piros öröm legyen, ne véres ujjongás, mint sokhelyütt a megbolydult világon; s a mindenén átvilágító pünkösdi lángnyelvek hirdessék a Szentlélek diadalát. (h. ö.)

H. Schüftelein fametszete.

Kémek, árulók izgalmas élete

Hogyan dolgoztak a világháború hirszerző szervezetei? Kémjelentés alapján sülyesztették el a Jiu és a Bistrița nevű román hajókat is a világháborúban

Minden hadvezér és igazi politikus tudja, hogy háború esetén a kém hirszerző, ha a valóságnak megfelel, tízezerszer többet ér aranyban, mint amennyit a kém nyom. A német admirálisok egy kémnő jelentése alapján 16 hajót sülyesztett el. Angol számítás szerint egy modern hajó építése, fenntartása, a benne levő értékek, kártérítések és az emberi életek biztosítása 20 millió angol font. Egy másik kém jelentése alapján sülyesztették el a német tengerészet a Bistrița és Jiu nevű román hajókat, amelyek Franciaországból Arhangelskbe igyekeztek. A pontos leltár szerint a Bistrițán 100 Hootchins angol rendszerű gépfegyver, husz 58 milliméteres mozsárágyú, 66 autó, 22 autó-

kamion, 5 betegszállító autó, 7 teljesen felszerelt egészségügyi anyagvonat, 2 repülőgép hangárral, 5 léghajó teljes felszerelésével, 10 ezer puska, 60 ezer acélisak, 380 ezer gránát, 5 millió gépfegyvergolyó, 883 tonna acél, 29 tonna nikkelt, 23 tonna kén, 8,5 tonna ólom és 62 tonna különféle gép és robbanóanyag volt. Csupán az anyag értéke 35 millió frankot tett tehát ki, a szállítmány hadászati értéke azonban ennek a várvavárt szállítmánynak a román hadsereg részére sokkalta több volt. A kém pedig, aki ezt a szállítmányt elárulta, napi 16 fontot kapott a németektől, végkielégítésül pedig, miután az angolok elfogták, akasztófát a Towerben.

Egy nemzet, amelynek szükség esetén minden tagja kém

A legelkeseredettebben a franciák harcoltak a világháborúban és az 1871-es porosz-francia háború óta állandóan készültek a revansra. A franciák nagyszabású megszerzett hirszerzők két főcsoportra oszlott, belföldi és külföldi csoportra. A belföldi „Service de renseignement territorial” a közigazgatás hatáskörébe tartozott. Még 1899-ben elrendelte a francia miniszterelnök egy szigorúan bizalmas rendeletben, hogy az erdőkerülők, határ- és mezőőrök, leveghordók, útkaparók, vízmezők, folyamfelügyelők, vadőrök, egyszóval mindazok, akik a szabadban teljesítenek szolgálatot, speciális kém- és kémelhárító kiképzésben részesüljenek. Az országot 122 kerületre osztották fel és minden kerület élére egy-egy komiszáriust neveztek, akik offenzív és defenzív kémkedési szolgálatot teljesíttek. Azért működött olyan pontosan és biztosan a francia kémrendszer a háború alatt, mert már a béke idején pompás szervezetet építettek ki. Különösen jól működött a kémelhárító szolgálat.

A kémelhárító szolgálat azért nagyon fontos, mert a laikus publikum tudta nélkül állandóan behálózják a világ hatalmainak kémjei az észszerűs jelentős országokat.

A magyar publikum nem tudta például, amikor a békeidőben Máramaroszigeten vagy Munkácsra a cirkuszban egy cserkész lovasmunkatáncosnő tapsolt, hogy az orosz kém, aki a kárpátok hadterületét jött kikutatni. Mivel Magyarországon a kémkedési ügyeket is zárt tárgyaláson folytatják le, a közönség nem nyer értelműt a kémek munkájáról.

Denise grófnő, a hipnotizált kémnő

A hipnózis az azok közé a pokoli eszközök közé tartozott, amelyekkel a hadviselő felek egymás ellen kémkedtek. Montague Denise grófnő cseréji francia családból származott. Atyja magasrangú tiszta volt a francia hadseregben és a háború kitérésakor két fiával együtt ment ki a harctérre. Denise grófnő, az elzárkózottan nevelt, 18 éves grófkisasszony édesanyja tiltakozása ellenére elvett Párizsban egy apolóni tanfolyamot és egy harctéri kórházba kérte beosztását. Időközben megismerkedett egy amerikai fogorvossal, aki ideggyógyítását győgyította és aki lelkére kötötte, hogy a harctérről időnként kezeletére nála jelentkezék. A fiatal grófnőt a hadikórházban nagy tisztelettel vették körül és az sem tűnt fel, hogy a hadsereg egyes mozdulatairól, a tüzérség elhelyezéséről érdeklődik, hisz a bübájós, mosolygós grófnő előkelő katonacsalád sarja volt. A front mögött néha rövid pár napra Párizsba utazott Denise „amerikai fogorvoshoz”, aki ideggyógyítását állandóan kezelte.

Azon az arcvonalon, ahol Denise apolóni volt, valami titokzatos és megfoghatatlan módon a németek állandóan kifürkészték, hogy hol vannak a francia nehéztüzérségi agyúk és szoktak rövid időn belül bárhova helyezték is, szellőttek. A francia kémek hiába vizsgálták át az egész tábori postát, bár vegyszerekkel mostak át minden levelet, levéllezőlapot, mégsem találtak semmi gyanúsat. Végül is megmozdított minden távozót és katonát. Így jöttek rá, hogy Denise grófnő a szabadságra utazó tisztékkel levelet küld amerikai fogorvosának, amelyben fogai és foghúsa állapotáról értesíti őt. Bár a grófnő minden granat felte állt, végül megvizsgálták leveleit és megdöbbanással állapították meg, hogy a sorok között láthatatlan ezüst amalgámmal katonai vonatkozású értesítések vannak.

Franciaországban és több más országban, ahol a kémkedési pereket a nagy nyilvánosság előtt folytatták le, a nagyközönség állandóan résesen állt és igen jól tudta, mivel árthat, vagy mivel használhat hazájának. Az elzászi franciák, vagy a megszállás alatt levő Belgium lakossága az egész háború folyamán szinte egytől-egyig a francia hadvezetés céljait szolgálta és hazafias kötelességének érezte mindenki, hogy az ellenségnek ott ártson, ahol tud.

A szabotázs szolgálat, amely az ellenség területén kútak megmérgezéséből, hadianyag- és élelmiszeranyagok felrobbantásából, tifusz, kolera, fakonykór és lépfene-bacillusok elhíntéséből állt, óriási károkat okozott minden hadviselő félnek. Különösen a franciák voltak nagy mesterének. A franciák úgy gondolkodtak, hogy a fogoly ügyis kiesett a harcosok vonalából, a nemzet számára egyelőre elvesztett ember, érdemeit ki tehát a nemzeti életbe való visszatérését azzal, hogy mint hadifogoly ott ártson az ellenségnek, ahol tud. Ami süteményt, fogpasztát, cukrot, élelmiszert küldtek a franciák a genji vöröskereszt alárcá alá hadifogolyaiknak, az többnyire robbantószer, tifusz- vagy kolera-bacillus volt. A Rajna-vidéken egymásután gyulladtak ki hadianyaggyárak és laboratóriumok, robbantak fel a hídak és villamosművek. Hiszen a francia nemzet hadseregének 2,526,922 tagja volt hadifogoly Németország területén és ezek közül 107 ezer állandóan szökevényként bújdosott Németország területén és minden francia tudta, hogy nemzete szörnyű élet-halálharcában mi a kötelessége...

Denise a hadbírósa előtt, a leghatározottabban tagadott. Hangsúlyozta, hogy semmiről sem tud, panaszkodott, hogy rettenetes fényomást érez és borzalmas idegfájdalmak vannak. Végül hisztérikus görcsöket kapott, összeesett és órakon át összefüggés nélkül beszélt. Az orvosok idegcsillapító szereket adtak neki, majd nagyobb adag morfiuminjekció után elaludt. Másnap azután bevallotta, hogy mindezidőig semmire sem emlékezett. Mikor felismerte, hogy hipnotikus állapotban mit követelt el hazája ellen, majdnem

COLLEONI SZOBRÁNÁL

Páncélos-marconán szememre dobbant a kék magasban lovas Colleoni. Nyergében úgy ült peckesen, mint roppant halálos dac, melyet rimékbe róni csak Dante tudna pörlyös erővel. Nagymessze nézett, hátraszegett fővel.

Míg eltűnődtem vér és vas törvényén, mely ma is áll törőhetetlen, zordon, nyolc-tíz galamb leszállt az alkony fényén, ércfalpa alatt kukkolt egy bokorban, mint fontoskodó békeértekezlet, s a Condottier árnyéka rajtuk rezgett.

Polgári béke volt a téren szerte, a galambokat senkik sem zavarta, pár szűzke gyermek a csigáját verie, szűk ajtajában kopácsolt egy varga. A bős lovas ült, mint komor igézet: egy messzezőgő gépmadár nézett.

(Venezia.)

LENDVAI ISTVAN.

Az első volt

és ma is

az első

a PALMA

KAUCSUK CIPŐSAROK

Minősége, tartóssága, rugalmassága világszerte ismert.

Ezért követelje cipésztől a

PALMA

kaucsuk cipősarkot.

megőrült. Midőn Párizsban apolóni tanfolyamra járt, megismerkedett egy amerikai orvossal, aki hipnotikus úton kezelte fájo fogait. Halálosan beleszeretett és homályosan emlekszik, hogy mikor fájdalomai csillapítása végett hipnotizálta, katonai mozdulatok és tervek kikémlésével bíztá meg. Megparancsolta, hogy barátokozzék tüztérítéssel, a parancsokat az orvos utasítása szerint ellenállhatatlan kényszer alatt teljesítette. Azt a parancsot is kapta, hogy a teljesítés után minden megbízatást feledjen el. Csak ennyit tud mondani...

Denise grófnő kihallgatása után pár órával később meghalt. A titokzatos amerikai fogorvos pedig nyomtalanul eltűnt. Szegény Denise grófnő tudta és akarata ellenére hazája ellen kémkedett.

Az Intelligence Service

A világ leghatalmasabb kémszervezete, az Intelligence Service, amelyet röviden IS-nek nevezünk. Az IS hatalmas összegekkel, gazdag jutalmakkal dolgozik s tagjai részint megfizetett nemzetközi kémek, akik sokszor olyan katonatisztekkel rekrutálódnak, akiket hazájukban csalódás ért, előmenetelükben megakadtak, vagy valami fegyelmi sértés miatt dachból szöktek meg. Sok azonban a született angol katona is az IS-ben akik hazafias buzgalomból vállalkák a legnehezebb szolgálatokat. Az angol gentleman fel fogással cseppet sincs ellentétben, hogy privát személyek szükség esetén ne tegyenek szolgálatot az IS-nek. Az IS kémiskolát tart fenn, ahol az arra való egyéneket aprólékos munkával, több éven át képezik ki a különböző európai és ázsiai nyelvek pontos kiejtésében, a színlelésben, a házudozásban és mindabban, amire a kémnek szüksége van. Lawrence kapitány élete a magyar publikum előtt is ismeretes. Lawrence kapitány többször meghalt már, meggyilkolásról pontos híradások jöttek, megtalálták véres ruhadarabjait, hogy azután új néven, új hatáskörben tamadjon fel. Az ő életét nem kell részleteznünk. Hasonlóan az angolok szolgálatában állott Zaharoff, aki Konstantinápolyban, a Fanar-ban született, a piszok és a szenny nevelte és 12 éves koráig bocskorszijákat árult. Majd hordár lett, amikor egyszer egy angol fegyvergyár ügynökével találkozott, aki fegyvereket akart eladni a török kormányának. Zaharoffnak volt egy gyermekkorú pajtása, aki a Serasker-kapuban a hadügyminisztériumban kutyamosó volt. Zaharoff arra gondolt, hogy a kutyamosó révén talán tud az angolon segíteni. Midőn az angol megmondta neki, hogy egymillió fontot kereshet, ha elloptatja neki a fegyverszállítási okmányokat. Zaharoff, a kikötői hordár és bocskorszijázaló, barátjával együtt ellopta az okmányokat és így az orosz-török háború előtt a franciák és belgák legnagyobb bosszúságára az angolok kapták a krimi hadjárat török fegyverszállítását. Ekkor Zaharoff 18 éves volt és az angol „Maxim” gyáráktól nem aktalopás, hanem közvetítés címén egymillió angol fontot kapott. Zaharoff karrierjét ezek után már mindenki ismeri.

KERESZTREJTVÉNY

16. 59. szám.

Beküldte: Páll V. Géza.

1	d	a	b	o	l	i	p	a	e	s	i	r	o	14	h	z	a	n	g															
2														16	a	k	b	o	l	i	p	a	e	s	i	r	o	14	h	z	a	n	g	
18	n	m												20	a	v	a	n	t	i	s	22	c	l	e	m	e	25	d					
24	s	a	a	b	o	b	h	a						26	p	o						27	g	o	b			28						
29	n	a	n	a	m	g	a	t						30	d							31	p	e										
32	o	b												33	o							34	k	a			35							
36	m													40	d	d						41	e	c			42							
44	m	o												45	i	b						46					47	k	e	n				
49	e	r												50	p	r						51	n	a	g		52							
57	k													58	i	a	m	o				59	g	o	r	b		60						
65														64	o	n						65					66	m	a					
														69	n	r						70	s	x			71							
														73	n	a						74					75							
														79	d	a						80					81							
														83								84	s	x	a	b	b	i	g	e				
														88	g	a						89					90							
92	95													94								95	v				96							
98														99								100												
101														102	d	a						103					104							
106														107								108					109	a	x	s	r	i	a	
110														111	e	b						112					113	w	n	g	a	n		
														116	m	r	e	s				117					118							
														119								120												

Beküldendő sorok. Vízszintesen: 1. + 50., 17., 63. és 92. Függőlegesen: 6., 10., 19. + 23. és 74. + 21. Továbbá a 39. vízsz., 68. függ. 91. függ. 90. vízsz. (Két utolsó betű fölcserélve.) 77. vízsz., 98. vízsz., mely sorokban folytatolagosan egy nagy világi e semény van elrejtve. Beküldési határidő: máj. 26.

Vízszintes sorok:

1 (Nyírányban): Petőfi Sándor költeményéből vannak a szép sorok. (Vakbetűk: A. S. I. J. A. I. V. I. R. S. Z. I. M. I. L. Y. Z. T. T. E. S. M. A. R. M. I. E.) 16 Alföldi folyó, ahogyan tekaji Oláh Béla nevezte egyik örökbecsű elbeszélésében. (Névelővel.) 17 Elhunyt neves magyar író, keresztnevének kezdőbetűjével. 18 Züllés kezdete: 20. I. Elősz., olaszul, II. Kis pléhdoboz. 23 Hajdanában van. 24: I. Várácsban van, II. Lengyel eredtű tánc. 26 Olasz folyó. 27 Vízsz.: két szó: I...át, II. Kérdő szó. 29 Falusi bálakban szokták kiáltani a cigánynak. 30 Mérték és gyilkolás is lehet. 31: I. Az örökifjúság istennője. II. Két a-val, latin kard. 32 Csont, más nyelven. 33 Fűszer. 34 Kicsinyítő képző. 35 Rangrövidítés. 36 Tagadószó. 37 B. K. 38 Tagadószó mássalhangzóival. 39 Névelő. 40 Azonos mássalhangzók. 41 Azonos mássalhangzók. 42 U. e., csak egyik ékes. 43 Latin kettős magánhangzó. 44 Biztató szócska. 45 Női becenév. 47 R. L. N. 48 Magyar király monogramja. 49 Folyócska. 50 A vízszintes 1. folytatása és vége. 56 Szám mássalhangzóival. 57 Könyvtárban van. 58 P-vel, zenei jelzés. 59 Angol város. 60 Azonos mássalhangzók. 62 Oboir-ban van. 63 Balassa Bálint szerelmese. 66 Biztató szó. 67 Eva. 69 Nemzet. 70 Csik is ez. 71 Igekötő + V. N. 72 Galatndúcban van. 73 Még nincs munkakönyve. 74 Egymást követő mássalhangzók. 76 Dorgálásban van. 77 Görög betű. 79 Magasztos költemény. 80 ...can. 82 Személynév. 84: I. Személynév. II. Jöjj a magasba. 87 Azonos betűk. 88 G. A. 91 Igekötő. 92 Pünkösdi róza. 99 Német betű. 100 Sajon. 101 Juniusi. 102 Személynév. 104 K. C. 105 A falusi embernek... a háta, amikor nem érzi magát (Y = I) 106 L. L. L. 107 ...mellék. 108 Fonetikus betű. 109 Világ-rész. 110 Smoruga. 111 Igekötő. 112 Jut. 113 Magyar zongoraművész. 114 Rag. 115 P. T. 116 Nincs semmi benn. 118 Azonos betűk. 119 Angol számnév.

Függőleges sorok:

2 Skálahang. 3 Kongóbeli kérdőző állat. 4 Ékezet nélkül: állaton. 5 J. S. A. L. G. 6 Egy kedves májusi virág. 7 Ékezet nélkül és az utolsó két betű felcserélésével: Ezt szokták huzni az álmosnak. 8 C. Y. I. 9 Vértében van. 10 Nemrég elhunyt neves magyar író és publicista a Hortobágy öröknevű lantosa. 11 A pap. 12 H. M. N. O. P. 13 Porosz város. 14 Sok asszony ilyen. 15 O-val; van ilyen pont is. 19 + 23 Közmondás. A sokatmondó üres fejűekre talál. 21 A függ. 74. folytatása. 22 Író, keresztnevének kezdőbetűjével. 25 Szerszám. 28 Azonos mássalhangzók. 46 Helyeslő szócska. 47 Azonos mássalhangzók. 50 R-rel, perjel. 51 Nincs ellentéte. 52 D = L: 68. nyomtatvány. 1051 előtt írott könyveket nevezik így. 53 Öregasszony munkája falun. 54 Előbb-utóbb ez lesz a lányból. 55 Alpesi folyó. 61 Kettős mássalhangzó. 64 Papköltő. 65 YZS. 67 Ékezettel: gyilkoló. 73 Női név. 74 Így is nevezik Mailath püspököt. (Folytatva a függ. 21-en.) 75 A régiek, mint gyógyító irtótták és szerintük ez erősítette őket. 77 Mezőség. 78 Bont vége. 80 Szomorúság. 81 Kicsinyítő és rosszító szó. 83: I. Szám. II. Szállásban van. 85 F. G. V. 86 Latin hírtokosnév. 89: I. Akár... II. Spanyol folyó. 91 ...esac, francia fizikus. 94 Esőre kérdezzük + vallás rövidítés. 96: I. Költő. II. Muzsika. 97 Sajnos — arcpirosító. 102 Időkör. 103 Még László. 116 Nvugalomban van. 117 Kassa vége. 118 Pók Sándor. 120 Vallásrövidítés.

A cavatvezető üzenete

P. V. G. A keresztrejtvényt köszönjük. Mint látja, idejében érkezett s közölhetjük. Egy kérdésünk azonban volna: nem lehetne a definíciókat legelőre küldeni be? A szedők szivesebben szedik úgy.

Apróhirdetések

Apróhirdetések díja szavanként 3 le, vastagabb betűvel 6 le. Legkisebb apróhirdetés ára 30 le. (Az állástkeresőknek 33 százalék kedvezmény.) Cim a kiadóban 10 le.

Lakás

Kiadó
uri családnál a központban különbejáratu, elegánsan butorozott utcai szoba. Oradea. Str. Bratianu 21.

Kiadó
2 szobás mellékhelyiséges lakás, használt rézszekrény eladó. Oradea. Ležanului 12. sz.

Kiadó
utor leraktározás céljára egy száraz, tiszta szoba. Oradea, Strada Wilson 25.

Különféle

Urinó
negyedik gimnázista fiával kifejezetten egyhónapi időre központban uricsaládnál, butorozott szobás keres, — esetleg teljes ellátással, vagy csak ebéd kosztal. Cimeket kér a kiadóba „Sürgős” jellegre.

Tarján
órás és ékszerész. Oradea, Bul. Regele Ferdinand 8. Javítások szakszerűen készülnek.

Othont talál
teljes ellátás és lakással egy szerény igényű római katolikus vallásu, egyedül álló 40—55 éves iparos, portási minőségben. Jelentkezni lehet: Oradea, Str. I. C. Bratianu 24. sz. Szent László menedékházban.

Férfi és női
fehérmemű varrást és javítást vállalok. Oradea. Str. Ion Chica 24.

Külön bejáratu
butorozott irodahelyiség kiadó. Ugyanott házimesterné keresetlik. Oradea, Strada Bratianu 14. szám.

Alkalmazás

Sofőri,
inkasszánsi, raktárnoki vagy gépkezelői állást vállalnék, megfelelő képesséssel. Garanciát is nyújthatok. Cim a kiadóban.

Villanyszerelő
fiatal segédet fólvesz Dautlich villamosvállalat, Str Alexandri 40, Oradea.

Adás-vétel

Központban
elsőrendű fényképezeti műterem, — betegség miatt sürgősen eladó. Cim a kiadóban.

Eladók
fikusz es filodendron dísznövények. — Cim: Szabó, Reg. Rerdinand 51. szám.

Hálószoba
és különféle butorok eladók. Megtekinthető 5 óráig. Oradea, Strada Moldova 45.

Eladó
háromszobas, komfortos magánház, halálet miatt sürgősen. — Oradea. Academia-u. 2.

Rövid bécsi
gyártmányu zongora eladó. Oradea, Str. Lahovari 8. sz.

Eladó:
egy kihuzható ebédasztal, nagy tükör sima keretben, kis jég szekrény, székek és képek. Oradea, Str. Millerand 3. I. emelet jobbra.

Oktatás

Andrássi Ede
zenetanár országos karangy, Oradea, Strada Alexandri 13. Egyéni képzés, mérsékelt díjak. Felvétel szerdán, szombaton.

Uj imakönyv! Megjelent

Dr P. Boros Fortunát összeállításában:

Mária

légy anyám!

cimű imakönyv a nők részére.

Az író-szerkesztő a női lelkek különös kívánságaira, igényeire volt tekintettel imakönyve összeállításánál. Minden különös alkalom ki-domborodik és az ajtatosságok változatosságával találkozunk ebben a hézagpótló imakönyvben, amely az erdélyi könyvpiac értékes újdonsága. Nagyon izléeses kiállítással a Szent Bonaventura könyvnyomdában készült.

Ára egész vászonkötésben 50 le.

Kapható: **KÖNYVOSZTALYUNENAL.**

Ajándékkönyvnek is kiválóan alkalmas!